



7 | **Darovali lásku**
Žiaci sabinovských škôl
obdarovali osamelých seniorov



11 | **Storočnica Jána Lazoríka**
Žiaci ZŠ Ul. 17. novembra si
pripomenuli šarišského génia



11 | **Nádejný výtvarník**
Adrián Pristáš vyhral
medzinárodnú súťaž v Japonsku

ÚVAHA

Milí Sabinovčania,

Michal Repaský, primátor mesta Sabinov

opäť sa raz blíži koniec roka, teda čas, kedy zvykneme uplynulý rok rekapitulovať. Hodnotíme svoje úspechy, ale aj závähania v súkromí, či v pracovnom živote. Odkedy som dostal vašu dôveru, s ktorou stojím na čele nášho mesta, moja každoročná rekapitulácia je úzko spojená práve s ňou. Je totiž mojim cieľom prispieť k tomu, aby sa nám v našom meste všetkým dobre žilo.

S týmto zámerom s mojim pracovným tímom začíname každý nový rok. Aj do roku 2020 sme vstupovali s víziou nových projektov a nádejou, že sa nám ich podarí všetky uskutočniť. Odštartovali sme ho detským ohňostrojom v záhrade pri evanjelickom kostole, ktorý bol síce skromnejší ako sme plánovali, ale o to viac nás tešila myšlienka, že sme sa mohli ušetrenými peniazmi podieľať na pomoci obyvateľom postihnutým výbuchom prešovskej bytovky na Mukačevskej ulici.

Predvolebné obdobie bolo naplnené viac či menej formálnymi návštevami politikov a ich stretnutiami s občanmi. Naše mesto v tomto smere neostalo bokom. V tom čase som si bol taktiež s veľkou hrdosťou prevziať v Bratislave ocenenie za najlepšieho produkt v cestovnom ruchu pre sabinovský Oscarový chodník. Cestou domov som v autorádiu prvýkrát započul slovo „koronavírus“. To som ešte netušil, ako nám tento (v tom čase zdanlivo vzdialený) fenomén v nasledujúcom období výrazne zasiahne do našich životov.



Výročie oslobodenia nášho mesta sme si pripomenuli ako vždy v plnej paráde a ešte bez obmedzení. Cez víkendy sa v meste organizovali rôzne športové akcie, ktoré som vždy rád podporil svojou účasťou. Konala sa aj tradičná ekumena, ktorá je už dlhé roky dôkazom tolerancie a dobrého vzájomného spolužitia rôznych vierovyznaní v našom meste. Popri tom nás samozrejme tešili aj rôzne malé čiastkové úspechy ako nákup štiepkovača pre naše mestské lesy či iné investície, zlepšujúce fungovanie v meste.

Potom prišiel marec a priniesol nielen zmenu vo vláde, ale aj nečakanú zmenu v živote každého jedného z nás. Koronavírus na nás zaútočil strachom z neznámeho, obavami o naše zdravie, živobytie a u tých najzraniteľnejších aj obavami o život. Priniesol so sebou mnohé restriktívne opatrenia, nové povinnosti a obmedzenia na našich slobodách. Viem, že nie vždy bolo pre vás jednoduché ich rešpektovať a každú chvíľu sa prispôbovať meniacej sa situácii. Aj pre mesto to znamenalo sťaženie fungovania mestského úradu, zabezpečenia

Pokračovanie na strane 2 >>

SČÍTANIE OBYVATELOV

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2021

SODB SČÍTANIE
2+21 OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV

MsÚ

Oznamujeme občanom mesta Sabinov, že sčítanie domov a bytov sa začalo 1. júna 2020 a potrvá do 12. februára 2021. Sčítanie obyvateľov sa následne bude konať od 15. februára 2021 do 30. marca 2021. Toto sčítanie bude prvé elektronické. Sčítavanie prebehne z pohodlia domova a vyplnenie elektronického formuláru nezaberie viac ako 10 minút. Na sčítanie postačí mobil, tablet či notebook alebo PC. Obyvatelia budú mať okrem webovej aplikácie k dispozícii aj mobilnú aplikáciu. Ak sa obyvateľ nemôže alebo nevie sčítať sám alebo s pomocou blízkych, má možnosť využiť službu asistovaného sčítania. Na mestskom úrade bude zriadené kontaktné miesto so stacionárnym asistentom sčítania. Na území mesta budú tiež pôsobiť mobilní asistenti, ktorí navštívia domácnosť obyvateľa v prípade, že o takúto službu požiadajú (napr. z dôvodu imobility) tým, že zavolá na obec alebo call centrum. V takomto prípade navštívi mobilný asistent obyvateľa doma a sčíta ho.

Pokračovanie na strane 2 >>

Pokračovanie z prvej strany »

zasadnutí mestského zastupiteľstva, ale aj výkonu všetkých ostatných funkcií, ktoré je mesto povinné nepretržite plniť. Citlivou otázkou bolo najmä zaistenie kontinuity vzdelávania našich detí a starostlivosti o seniárov Sabinova. Nikto na túto situáciu nebol pripravený, avšak zhoršené podmienky sme sa snažili poňať ako výzvu, aby negatívny dopad na vás, obyvateľov mesta, bol čo možno najmenší. Predsa však nebolo možné uskutočniť tradičný každoročný Sabinovský jarmok, či niekoľko ďalších podujatí nerozlučne spätých so Sabinovom.

Prázdninové uvoľnenie protiepidemic- kých opatrení sme preto určite všetci prijali s úľavou a radosťou. Otvorilo sa mestské letné kúpalisko a verím, že ste si túto jeho, aj keď skrátenú sezónu, v rámci možností užili. Zrevitalizovali sme priestor záhrady pri evanjelickom kostole, kde ste mali možnosť zúčastniť sa jej slávnostného otvorenia a vyskúšať si herné prvky mestom novovybudovaného detského ihriska, či užiť si nové pódium s filmovým plátnom a ozvučením. Toto miesto má nesporne veľký potenciál a otvorilo nám nové možnosti pre rôzne outdoorové kultúrne podujatia. V septembri sme slávnostne otvorili vyhladkovú vežu, ktorá sa teší veľkej popularite a návštevnosti. Stihli sme si ešte spoločne užiť obľúbený Jesenný kultúrny festival, ktorý priam symbolicky uzavrel nielen letnú sezónu, ale aj obdobie ticha pred búrkou. Dovoľenky a uvoľnený režim si totiž vyžiadali svoju daň v podobe druhej a silnejšej vlny pandémie, ktorej sme museli čeliť znovu s ďalšími obmedzeniami a tiež spoluorganizovaním troch kôl celoplošného testovania. Nebola to ľahká úloha, ale vďaka snahe a ochote všetkých zainteresovaných a vašej trpezlivosti sa nám ju v našom meste spoločne podarilo zvládnuť. Boj s koronavírusom sme ešte nevyhrali, ale ja verím, že aj napriek všetkým jeho negatívnym dopadom v nás tento boj posilnil pocit solidarity, spolupatričnosti a zodpovednosti, ktorá je na lokálnej úrovni komunitného života veľmi potrebná. Aby sa nám dobre a zdravo žilo, zriadili sme pri poliklinike aj mobilné odberné miesto na antigénové testovanie. Je určené pre ľudí v celom okrese, ale hlavne pre tých, ktorí pociťujú potrebu dať sa otestovať.

Milí Sabinovčania, pevne verím, že si spolu na úspešné zvládnutie tohto neľahkého roku 2020 pripijeme v tom budúcom, a to či už na Sabinovskom jarmoku alebo na Vianočných trhoch bez obmedzení. Ja osobne doňho určite pôjdem s víziou nových projektov a nádejou, že sa nám ich podarí uskutočniť. Lebo my rekapitulujeme, ale nekapitulujeme! «

Pokračovanie z prvej strany »

Samosčítanie je pre obyvateľov rýchly a jednoduchý spôsob na vyplnenie sčítacieho formulára, bez narušenia súkromia. Všetky údaje, ktoré obyvateľ uvedie v sčítacom formulári, sa musia vzťahovať k rozhodujúcemu okamihu sčítania, ktorým je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021. Sčítanie je povinné. Všetci obyvatelia Slovenska majú povinnosť sčítať sa vyplnením elektronického formulára. Pod pojmom obyvateľ sa v tomto prípade rozumie každý, kto má na Slovensku trvalý, prechodný, ale aj tolerovaný pobyt. Sčítať sa je povinný aj občan Európskej únie, ktorý má na území Slovenska obvyklý pobyt. Sčítať neplnoleté osoby, teda deti, je povinný rodič, respektíve zákonný zástupca. To isté platí aj pri obyvateľoch, ktorí nie sú schopní sčítať sa sami. Samotné sčítanie prináša po desiatich rokoch komplexný pohľad na to, ako sa Slovenská republika a jej obyvatelia za uplynulé obdobie zmenili. Sčítanie prinesie nenahraditeľné

informácie o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno-ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o domácnostiach obyvateľov a ich bývaní.

Výsledky zo sčítania prezentujú:

- demografickú, sociálnu, národnostnú, náboženskú štruktúru obyvateľstva na danom území;
- informácie o bývaní obyvateľov, o štruktúre bytov a domov;
- možnosť formovať rozhodnutia autorít regionálnej a lokálnej úrovne;
- údaje, ktoré slúžia ako podklad pre územné plánovanie obcí;
- výsledky SODB, ktoré prispievajú k riešeniu systému dopravy, budovaniu parkovísk parkovacích miest, parkov a zelene, oddychových zón a detských ihrísk;
- zistenie reálneho počtu dochádzajúcich a odchádzajúcich obyvateľov za prácou alebo do školy má výrazný vplyv na kvalitu dopravy.

Veríme, že sčítanie napriek aktuálnej nepriaznivej pandemickej situácii prebehne hladko a bez problémov. «

Opäť ODPAD

Text a foto: Oddelenie komunálnych služieb

Jednou z častých tém posledného obdobia je odpad, jeho triedenie a likvidácia.

Aj v tomto roku mesto uskutočnilo v rámci jarného a jesenného upratovania rozmiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na jednotlivé stanoviska. O tom, aký druh odpadu sa do týchto kontajnerov môže dávať, boli občania informovaní na webovej stránke a opakovane v Spravodajcovi mesta Sabinov.

Z dôvodu pandémie a následných opatrení vlády bolo nutné jesenné upratovanie prerušiť. Kontajnery boli po dohode so zberovou spoločnosť v októbri stiahnuté a v novembri opäť rozmiestnené. O týchto zmenách boli občania informovaní na web stránke mesta, no napriek tomu sa na stanoviš-

tiach ďalej hromadil zmesový komunálny odpad. Okresný úrad v Sabinove, odbor starostlivosti o životné prostredie, na základe podnetov od nespokojných občanov vyhodnotil tieto lokality ako čierne skládky. Aby sa mesto vyhlo finančným sankciám, muselo tieto skládky odstrániť.

Pozitívom je, že sa občania naučili ukladať konáre vedľa kontajnerov. Tieto sa následne rozdrvia na štiepku a zúžitkujú v miestnej kotolni. Spracovanie drevnej hmoty je však sťažné, keď sa do drevného odpadu zamieša iný biologický odpad (burina, listy, korene stromov...), čo spôsobuje predĺženie času na spracovanie hmoty a teda aj navýšenie finančných nákladov.

Veríme, že v budúcom roku sa vyhne týmto problémom, a to aj nastavením nových opatrení počas jarného a jesenného upratovania, o ktorých vás budeme včas informovať.

Áká bola situáciu na niektorých stanoviskách, môžete vidieť na fotografii. «



MESTO SABINOV**Mestský úrad, Námestie slobody č. 57, 083 01 Sabinov**

Mesto Sabinov, ďalej len ako „**Vyhlasovateľ**“) týmto v zmysle zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a podľa § 281 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva Mesta Sabinov č. 144 zo dňa 25.06.2020

vyhlasuje

OBCHODNÚ VEREJNÚ SÚŤAŽ

**o najvhodnejšie návrhy na predaj nehnuteľnosti
v k. ú. Sabinov, zapísanej na LV č. 2214:**

- Pozemok CKN p. č. 589 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 376 m², ktorý sa nachádza na Ulici SNP v Sabinove.

I. Podmienky účasti v súťaži:

- potvrdenie Mesta Sabinov, že navrhovateľ nie je dlžníkom voči Mestu Sabinov na daniach, poplatkoch a ani iných platbách.

II. Obsah súťažných návrhov:

Účastníci, ktorí majú záujem zúčastniť sa tejto obchodnej verejnej súťaže, sú povinní predložiť Vyhlasovateľovi:

1. Návrhy kúpnej ceny nehnuteľnosti, ktorá je predmetom súťaže, pričom min. kúpna cena je stanovená vo výške 32,60 €/m².
2. Doklady v zmysle článku I. - podmienky účasti v súťaži.

III. Kontaktná osoba vyhlasovateľa:

Mária Rohaľová, OPaSM, tel.: 051/4880423, 0905 789 515

IV. Termín obhliadky:

Informácie poskytuje Mestský úrad, oddelenie právne a správy majetku, Námestie slobody 57, Sabinov, tel. 051 48 80 423 alebo 0905 789 515. Záujemcovia si môžu dohodnúť termín obhliadky na vyššie uvedených telefónnych číslach v pracovných dňoch počas pracovnej doby, v čase od 8.00 h do 15.00 h (s výnimkou piatku).

V. Spôsob podávania súťažných návrhov:

Navrhovatelia sú povinní doručiť alebo zaslať záväzné súťažné návrhy v zalepenej obálke s označením: „**SÚŤAŽ – SNP - NEOTVÁRAŤ**“ na adresu: Mesto Sabinov, Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov alebo osobne na podateľni mestského úradu - v centre prvého kontaktu pre občanov na adrese - Námestie slobody 57, 083 01 Sabinov.

VI. Lehota na podávanie súťažných návrhov:

Záväzné súťažné návrhy je možné podávať v termíne **do 14. decembra 2020 do 11.00 h**. Do súťaže nemožno zaradiť návrhy, ktoré boli predložené po termíne určenom v týchto sú-

ťažných podmienkach, ani návrhy, ktorých obsah nezodpovedá týmto súťažným podmienkam. Navrhovatelia v plnej miere znášajú všetky náklady spojené s ich účasťou v súťaži a nemajú nárok na náhradu týchto nákladov.

VII. Záväzné podmienky obchodnej verejnej súťaže:

- kúpna cena min. 32,60 €/m²,
- splatnosť kúpnej ceny 30 dní od podpísania kúpnej zmluvy,
- navrhovateľ musí mať uhradené všetky záväzky voči vyhlasovateľovi.

VIII. Vyhlásenie výsledkov súťaže,**lehota na oznámenie vybraného návrhu:**

Výsledky súťaže budú zverejnené na internetovej stránke mesta **www.sabinov.sk**

Úspešným účastníkom v tejto obchodnej verejnej súťaži môže byť iba jeden účastník súťaže. Navrhovateľ, ktorý podal víťazné návrhy bude upovedomený písomne najneskôr v lehote 10 dní od zverejnenia výsledkov súťaže na internetovej stránke mesta Sabinov. Ostatní navrhovatelia, ktorí v súťaži neuspeli budú o tejto skutočnosti upovedomení písomne.

IX. Ďalšie podmienky súťaže:

- Vyhlasovateľ má právo vybrať najvhodnejšiu ponuku, ktorá spĺňa záväzné podmienky súťaže a bola predložená v termíne určenom na podávanie návrhov.
- Návrh možno odvolať, meniť alebo dopĺňať len do uplynutia termínu určeného na podávanie návrhov.
- Navrhovatelia nemajú nárok na náhradu nákladov spojených s účasťou na súťaži.
- Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo zmeniť podmienky súťaže, zrušiť súťaž alebo nepriať ani jednu ponuku.
- Navrhovateľ hradí náklady spojené s vytýčením prevádzaných nehnuteľnosti.
- Náklady súvisiace s prevodom hradí navrhovateľ (znalecký posudok a správny poplatok k návrhu na vklad).

X. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo:

- Kedykoľvek zrušiť túto obchodnú verejnú súťaž, predĺžiť lehotu na oznámenie vybraného návrhu alebo akokoľvek inak zmeniť vyhlásené podmienky tejto súťaže; o zrušení súťaže alebo o predĺžení lehoty na oznámenie vybraného návrhu alebo o inej zmene vyhlásených podmienok tejto súťaže budú navrhovatelia, ktorí podali návrhy, písomne upovedomení a zároveň budú tieto skutočnosti zverejnené na úradnej tabuli mesta Sabinov a na internetovej stránke mesta **www.sabinov.sk**.
- Odmietnuť všetky predložené súťažné návrhy.
- Vyradiť súťažný návrh z tejto obchodnej verejnej súťaže v prípade zistenia neúplnosti súťažného návrhu z hľadiska požiadaviek Vyhlasovateľa uvedených v týchto podmienkach súťaže.

OZNAM – PONUKA – NEBYTOVÉ PRIESTORY

Mesto Sabinov v zmysle zákona č. 258/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 281 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

vyhlasuje

- obchodno verejnú súťaž o najvhodnejší návrh na uzavretie zmluvy o nájme nebytových priestorov nachádza-

júcich sa na Ul. Prešovskej 19 v Sabinove, na pozemku p. č. 601/7, LV 2214 k. ú. Sabinov – nebytové priestory o výmere **26,61 m² do 14.12.2020 do 13.00 h**.

Bližšie informácie ohľadom obchodnej verejnej súťaže na predkladanie súťažných návrhov do obchodnej verejnej súťaže nájdete na stránke mesta **www.sabinov.sk**, príp. sa kontaktujte na tel. čís. 051 48 80 423, 0905 789 515.

Zásadné zmeny v odpadovom hospodárstve

Juraj Vrábel ml., Oddelenie komunálnych služieb

Celoštátnym zmenám s dosahom aj na našu samosprávu sa od nového roka 2021 nevyhneme. Vzhľadom k tomu, že naše životné prostredie je čím ďalej, tým viac skúšané ľudskou ľahostajnosťou a nedbalosťou, jeho odolnosť nie je bezhraničná a budeme si musieť zvykať na separáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. Neskôr ho špecializované firmy využijú v bioplynových staniciach, prípadne sa zabezpečí jeho ďalšie kompostovanie. Platí samozrejme zásada, že čím viac separujeme, tým menej aj budeme platiť. Preto výchova k vlastnej disciplíne v tomto smere je viac než na mieste aj s ohľadom na našu spoločnú kasu. Nedá sa povedať „mňa sa to netýka“ a naďalej miešať odpad, ktorý sa dá ešte recyklovať. Týmto časom po novom roku definitívne odzvonilo. **Samosprávy, ktoré budú od januára budúceho roku triediť menej ako 10 percent komunálneho odpadu, zaplatia za jednu tonu zákonný poplatok 33 eur. Ak však dokážu vyseparovať viac ako 60 percent, zákonný poplatok bude iba tretinový.** Tieto čísla nie sú vzhľadom na dopady koronakrízy zanedbateľné. Motivovať by nás mali aj alarmujúce čísla. Podľa analýz pritom do komunálneho odpadu vyhadzujeme až 84 percent takého odpadu, ktorý vieme vytriediť. Najviac ide o bioodpad, ktorý končí v smetných nádobách nielen v mestách, ale aj na vidieku, kde majú ľudia záhrady a môžu ho bez problémov zhodnotiť domácim kompostovaním.

Ak sa nám podarí od januára zabezpečiť dôsledné separovanie vyprodukovaného bioodpadu, znížia sa náklady za skládkovanie a zároveň sa zaplatia nižšie zákonné poplatky. To je činiteľ, na ktorý je treba brať ohľad vzhľadom na to, že v dôsledku pandémie koronavírusu samosprávy prichádzajú o svoje príjmy, a toto je spôsob, ako môžu ušetriť. Pod-



ľa zákona musia samosprávy zabezpečiť separovaný zber biologicky rozložiteľného odpadu. Kuchynský odpad následne skončí v bioplynovej stanici alebo v kompostárni, ktorá musí byť vybavená hygienizačným zariadením, akým je napríklad hygienizačný CSC kontajner. Na konci celého procesu spracovania bio-

odpadu je kvalitné hnojivo. Tým pádom by sme sa v globálnom merítku časom možno zbavili aj chemizácie, čo je dôležité aj pre naše zdravie. Mesto Sabinov počas roka tejto téme venovalo zvýšenú pozornosť, absolvovali sme niekoľko interných porád, predbežných trhových konzultácií, osobne sme navštívili aj samosprávu, v ktorej takýto zber prebiehal experimentálne už pred 5 rokmi, aby sme sa poučili zo skúseností iných. **Po novom roku bude zabezpečený zber tzv. kuchynského odpadu aj v meste Sabinov. Zistíte to tak, že v stojiskách pribudne jedna hnedá 240 l nádoba, ktorá bude na tento odpad určená. Mesto taktiež zabezpečí kúpu 10 l košíkov na bioodpad pre každú domácnosť v bytových domoch.** Finančné prostriedky na kúpu nádob pre domácnosti mesto financuje z prostriedkov Enviromentálneho fondu, ktoré dostalo za výsledok separovania odpadov v roku 2019. Aj to je dostatočný argument na to, že separovať sa oplatí. Veríme, že pozitívny trend v triedení v meste Sabinov nebude len dočasný a všetci spoločne prispějeme k zdravšiemu životnému prostrediu. <<

Hasičská zbrojnica v Orkucanoch

Juraj Vrábel ml., referent pre styk s verejnosťou a médiami

V miestnej časti Orkucany všímavější okoloidúci spozorovali, že pri kostole sa za posledné mesiace niečo dialo. Stavebný ruch sa týkal hasičskej zbrojnice DHZ Sabinov - Orkucany. Vyrástla nová garáž a budova bola ako celok zrekonštruovaná. Dobrovoľní hasiči sú možno trochu bokom popri profesionálnych hasičoch, no aj oni majú svoje nezastupiteľné miesto pri mimoriadnych udalostiach a spolu v súčinnosti s týmito zložkami sú veľkými pomocníkmi. Pri povodniach,

Aktuálne zbrojnica disponuje protipovodňovým vozíkom, ktorého súčasťou je nasledovné technické vybavenie:

- kalové čerpadlo,
- generátor elektrickej energie,
- prenosné osvetlenie,
- 4 povodňové bariéry o dĺžke 10 m,
- elektrické kalové čerpadlo,
- plávajúce čerpadlo,
- set náradia.

Bariéra samotná dnes už nahrádza ručné pieskovanie s mechmi, ako sme toho boli donedávna svedkami. Výška samotnej dotácie na rekonštrukciu činila 29 392,66 €, pričom mesto Sabinov sa sumou 1 680,50 € podieľalo na spolufinancovaní. Celkový rozpočet sa tak vyšplhal na sumu 31 073,16 €. Realizácia celého projektu sa začala v júli tohto roku, no kvôli komplikáci-

SENIOR KLUB

Prehľad plánovaných akcií Senior klubu na mesiac december 2020

V senior klube platia aj naďalej prísne hygienické opatrenia, to znamená dezinfekcia rúk pri vstupe do klubu a povinné rúško. Aktivity budú zamerané na klubové činnosti. **Všetky akcie a mimo klubové aktivity sa rušia.** Klub bude otvorený v bežných otváracích hodinách. Odporúčame informovať sa o jednotlivých aktivitách u p. Sedlákovej, prípadne jej nahlásiť účasť v klube na jednotlivé dni z dôvodu obmedzenia počtu šiestich seniorov na jednom stretnutí.

Bližšie informácie u p. Sedlákovej, tel. 0908 977 760. <<



požiaroch a iných nepredvídateľných okolnostiach, po dohovore s HaZZ, okamžite postavia družstvo, ktoré pohoťovo musí zasiahnuť v súčinnosti s pokynmi HaZZ. Finančné prostriedky ale idú primárne profesionálom. Dotáciu na tento projekt poskytlo Ministerstvo vnútra SR po opakovaných žiadostiach. Nebolo to totiž hneď na prvýkrát. Zároveň sa stále usilujeme získať aj dotáciu na zásahové vozidlo.



ám spojených s pandemiou sa stavba odovzdá do užívania v novembri 2020, teda s mesačným posunom. Veríme, že posluží občanom pri zvládaní mimoriadnych situácií, ktorých dúfame, bude čo najmenej. Taktiež veríme, že auto, ktoré by malo prísť v budúcnosti, bude mať takto svoj dôstojný stánok, ktorý posluží nielen ako garáž. Samotná zbrojnica totiž bude využívaná aj na pravidelné schôdze členov DHZ. <<

POĎAKOVANIE

N. Salanciová

Momentálna nepriaznivá situácia, ktorá je na Slovensku, neobišla ani občanov mesta Sabinov. Ako už všetci vieme, aj v našom meste sa konalo celoplošné testovanie na Covid – 19. Zo dňa na deň sa sociálne slabší občania po potvrdení pozitívneho testu na Covid-19 ocitli v povinnej desaťdňovej karanténe spolu so všetkými rodinnými príslušníkmi, žijúcimi v spoločnej domácnosti. Na situáciu, ktorá vznikla, veľmi rýchlo zareagoval primátor mesta Michal Repaský a tiež aj pracovníci terénnej sociálnej práce a komunítnej práce. Požiadali o potravinovú a hygienickú pomoc riaditeľa Potravinovej banky Slovensko pána Marka Urdzika, ETP Slovensko pani Ľudmilu Stašákovú, Zdravé regióny – koordinátorku asistentov zdravia Lenku Nazarejovú. Touto cestou všetkým menovaným vyjadrujeme veľké poďakovanie za rýchlu pomoc s potravinami a hygienickými prostriedkami pre našich občanov. «

Mobilné odberné miesto (MOM)

Juraj Vrábel ml., referent pre styk s verejnosťou a médiami, foto: archív MsÚ

Vmeste Sabinov bolo dňa 18. novembra 2020 zriadené mobilné odberné miesto (MOM) na antigénové testy. Bude slúžiť všetkým občanom mesta ako aj okolitých obcí, ktorí sa budú chcieť dať otestovať a zistiť tak svoj aktuálny zdravotný stav v súvislosti s ochorením COVID-19. Táto odberná jednotka je zriadená pri Poliklinike v Sabinove na Ulici SNP 1. Odberný tím pracuje od pondelka do piatka od 7.00 do 12.00 h. Nasledovať bude 30 minútová prestávka. Po nej bude odberné miesto otvorené od 12.30 do 15.30 h. Táto služba bude občanom k dispozícii v pracovných dňoch a bude poskytovaná bezplatne. «



Celoplošné testovanie

Juraj Vrábel ml., referent pre styk s verejnosťou a médiami, foto: archív MsÚ

Naše mesto zažilo počas prvých dvoch novembrových víkendov logistickú operáciu pod vedením Ozbrojených síl SR, ktorá nemala obdoby v dejinách samostatnej SR po roku 1993. Nebola to ľahká úloha pre našu samosprávu, no popasovali sme sa s ňou tak, aby sme ju zvládli čo najlepšie. Prípravy začali hneď, ako sme sa dozvedeli, že táto úloha je pred nami. 26. októbra 2020 sa uskutočnila porada, ktorú viedol primátor mesta Michal Repaský. Prítomní boli vybraní pracovníci MsÚ a zástupcovia rezortu obrany - vojaci, ktorí mali byť zároveň veliteľmi jednotlivých stanovíšť, resp. odberných miest. Následne bola vykonaná obhliadka vybraných lokalít. Počas ďalších štyroch dní sa zabezpečoval materiál na vybavenie priestorov. Prvý deň testovania pripadol na poslednú októbrovú sobotu. Zo všet-



kých štyroch dňoch, počas ktorých sa testy konali bola práve táto sobota najviac záťažovou skúškou, čo do počtu ľudí. Občania mali možnosť prostredníctvom sociálnej siete sledovať počet ľudí čakajúcich v radoch na jednotlivých odberných miestach, čo zrýchľovalo priebeh. Nedeľa, ktorá nasledovala po prvom dni už znamenala citeľný útlm, keďže prišlo menej občanov. Takmer identická situácia nastala aj o týždeň. Hoci sa jednalo primárne o akciu, ktorá bola v rukách OS SR, nebola by úspešná bez aktívneho zapojenia samospráv, vrátane našej, nehovoriac o zdravotníkoch, policajtoch, hasičoch a v neposlednom rade aj dobrovoľníkoch. Všetkým, ktorí akokoľvek pomohli, patrí obrovská vďaka. Mesto Sabinov je hrdé na svojich vlastných občanov, ktorí zase ukázali veľký kus srdca a pomohli tak k hladkému priebehu testovania. Veríme však, že v budúcnosti bude takýchto mimoriadnych udalostí čo najmenej, keďže si všetci prajeme návrat k normálnemu životu. Budúcnosť ukáže. «

MOPS pomáhala mimo služby

Juraj Vrábel ml., referent pre styk s verejnosťou a médiami

Občania Sabinova si už zvykli na chlapcov z Miestnej občianskej poriadkovej služby. Sú nápomocní mestským policajtom pri výkone ich služobnej činnosti. Čím je viac ľudí v teréne, tým je to predsa lepšie. Naši pracovníci MOPS pomáhajú ráno pri prechodoch pre chodcov, taktiež sú nápomocní pri udržiavaní verejného

poriadku vo večerných hodinách najmä na Ulici Jakubovanská a v lokalite Telek, pričom ich devízou je ovládanie rómskeho jazyka. Niekedy si plnenie výkonu služby vyžaduje aj čas mimo službu. Je chvályhodné, že títo ľudia pomohli pri odchyte 11 túlavých psov po pracovnej dobe, keďže si to situácia vyžadovala. Navyše jeden zo psov bol mimoriadne agresívny a jeho odchyt trval až mesiac. O to viac je chvályhodné, že takýto nebezpečný kúsok by nebol možný bez ochoty MOPS, a za to im patrí naša vďaka. «

Čo sa stane so sklom, keď ho správne vytriedime?

Juraj Vrábel ml., referent pre styk s verejnosťou a médiami

Vieme, že množstvo vytriedeného odpadu sa bude zvyšovať len vďaka obyvateľom, ktorí budú k triedeniu pristupovať zodpovedne. Preto je najlepšou cestou vzdelávanie a motivovanie ľudí, aby odpad triedili správne a množstvá vyseparovaného odpadu sa zvyšovali.

Spoločnosť ENVI-PAK a.s. pre vás pripravila motivačné video „Čo sa stane so sklom, keď ho správne vytriedime?“, ktoré hovorí o tom, čo patrí a čo nepatrí do triedeného zberu skla, ale aj to, čo sa potom stane so správne vytriedeným odpadom.

Video si môžete prehrať po nasnímaní QR kódu na konci tohto článku.

Ak správne triedime, svet je krajší!

Majte na pamäti nasledovné pravidlá:

- Snažte sa odpad netvoriť vôbec.
- Zálohované obaly nepatria do koša, vráťte ich do predajne.



- Dodržiavajte farebnú abecedu triedenia: sklu patrí zelená, papieru modrá, plastom žltá, kovom červená a nápojovým kartónom oranžová farba.
- Triedte odpad, oplatí sa to. Za vytriedený odpad občan neplatí, jeho zber hradia výrobcovia prostredníctvom OZV ENVI - PAK.
- Obal označený ochrannou známkou ZELENÝ BOD patrí do triedeného zberu. «



Európsky deň jazykov v Spojenej škole v Sabinove

Pri príležitosti Európskeho dňa jazykov, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku a Štátny pedagogický ústav vyhlásili súťaž Európsky deň jazykov 2020 v našej škole.

Radka Peštová, František Bílý, študent III. KTA Spojenej školy v Sabinove

Jednotlivé školy mohli prostredníctvom svojich projektov kreatívnym spôsobom vyzdvihnúť význam učenia sa jazykov a podporiť u žiakov rozvoj jazykovej i kultúrnej rozmanitosti a interkultúrneho porozumenia.

1
Mire gula lava, lava palo šukariben gilavav radišahoga,
andre miri duša, miri cali luma hini pari.
Andalo bare Tatry joj mange švicinel, joj mange andale jak lecinel,
joj man pre kady luma likerel,
joj mange mavinel andalo deš dživipena.
No, miro dživipen , nebos, miri luma, sal ča tu jek, miri šukar Marino.

41
Šhaj me tire vušta čumidav,
šhaj me tire vasta nachudav,
šhaj me dureder denašav,
šhaj me radišagoha ačuvav,
šhaj me vuštendar merav,
šhaj me mange rovac,
šhaj me mange o dživipen andro mali zakerav,
šhaj me mange nadžadiľom,
šhaj me man korkoro murdadžom,
no našti tu tme tut nakamav!

Z celkového počtu 282 denných študentov na našej škole je 134 róm-ských žiakov. Zloženie všetkých tried je teda rôznorodé a tým nevyhnutne dochádza k stretu oboch kultúr a z nich vyplývajúceho správania sa. Okrem anglického, nemeckého a ruského jazyka, je teda na hodinách a počas prestávok na chodbách počuť aj rómštinu. Snažili sme sa preto v rámci tohto projektu nájsť pomyselné „kultúrne spojivko“, ktoré by obe kultúry zblížilo a pomohlo uvedomiť si, že všetci čerpáme z jedného kultúrneho dedičstva. Siahli sme preto po slovenskej klasike a vybrali sme dielo Andreja Sládkoviča: Marína, kde sa nachádza úryvok vyššie spomenutej, najdlhšej ľúbostnej básne na



svete. Našou snahou bolo nielen verše doslovne preložiť, ale dbať aj na umeleckú stránku prekladu – zachovanie rýmov a frázovania v rómštine. Ide vyslovene o študentskú prácu, nevieme, či sa už niekto pokúsil preložiť Marínu do rómskeho jazyka.

Spomínaný preklad plánujú využiť aj učitelia slovenského jazyka a literatúry na svojich hodinách, aby lepšie sprístupnili dané literárne dielo aj rómskym študentom v ich rodnom jazyku a tak pomohli lepšie porozumieť tomuto dielu. Snažili sme sa, aby tento preklad mohol prispieť k posilneniu rómskeho povedomia a interkultúrneho porozumeniu v podmienkach strednej školy. Vybrali sme pre vás ukážku dvoch najznámejších strof. «

1
Ja sladké túžby, túžby po kráse
spievam peknotou nadšený,
a v tomto duše mojej ohlase
svet môj je celý zavrený;
z výsosti Tatier ona mi svieta,
ona mi z ohňov nebeských letí,
ona mi svety pohýna;
ona mi kýva zo sto životov:
No centrom, žvlom, nehom, jednotou
krás mojich moja Marína!

41
Možno mi tvojich úst sa odrieknuť,
možno mi ruku nedostať,
možno mi v diaľky žiaľne utieknuť,
možno mi nemilým ostať,
možno mi ústam smädcom umierať,
možno mi žialiť v samote,
možno mi život v púšťach zavierať,
možno mi nežiť v živote,
možno mi seba samého zhubiť:-
nemožno mi ťa neľúbiť!

ONLINE ČITATEĽSKÝ MARATÓN na Spojenej škole, SNP 16

L. Ladičová, foto: archív školy

O päť sa zatvorili brány škôl a my sme nabehli na dištančné vzdelávanie. Pomocou aplikácie Zoom sa stretávame na hodinách. Mesiac november je u nás v škole spojený s čítaním kníh, ktoré nám otvárajú bránu k múdrosti, rozširujú naše obzory, robia nás lepšími ľuďmi. Akciu Čitateľský maratón, ktorú každoročne realizujeme, sme si nenechali ani tentokrát ujsť a pani učiteľka Ladičová ju zorganizovala online.

Všetci sme z pohodlia svojich domov v utorok 3.11.2020 zasadli pred monitor počítača a pustili sa do čítania.

Špecifický bol aj výber kníh. Nečítali sme rovnakú knihu, ale každý jeden z nás si pripravil svoju obľúbenú, ktorú predstavil ostatným a kúsok z nej prečítal.

Niektorá ukážka nám vyvolala úsmev na tvárach, iná nás prinútila zamyslieť sa, či vtisla slzu do očí. Aktívne sa do čítania zapojilo 71 žiakov a 8 učiteľov. «



Najusilovnejšia trieda z okresu v učení anglických slovíčok

Gabriela Blenkush

ZŠ Komenského 13 v Sabinove je víťazom okresného kola jazykového šampionátu s WocaBee! Žiaci zo 4.B triedy pod vedením pani učiteľky Gabriely Blenkush získali **prvenstvo** v precvičovaní slovíčok v okrese Sabinov a ako víťazi postupujú do krajského kola.

V pondelok 9. novembra 2020 sa žiaci našej školy zapojili do celoslovenskej súťaže v učení cudzích jazykov s názvom **Jesenný WocaBee šampionát**. V druhom ročníku súťaže v precvičovaní slovíčok medzi sebou súperia žiaci



od základných škôl až po gymnáziá, a to nielen na Slovensku, ale aj v susednej Českej republike. Šampionát prebieha v aplikácii **WocaBee** - aplikácii na učenie cudzích slovíčok, ktorá funguje online, takže žiakom v súťažení nebáráni ani dištančná forma výučby. Na Slovensku aj v Českej republike je do súťaže zapojených približne 45000 žiakov. V našom okrese sa najusilovnejšími žiakmi v prvom kole súťaže stali žiaci **4.B** triedy. Počas prvého týždňa šampionátu získali v aplikácii skvelý výsledok – ich priemerný denný počet bodov (tzv. WocaPoints) na žiaka

bol v okresnom kole až 1210! Stali sa tak **okresnými WocaBee šampiónmi** a postupujú **do krajského kola**, ktoré prebehlo od 17. do 20. novembra 2020. Držali sme našim žiakom palce, aby boli úspešní aj naďalej, aby sa svojou usilovnosťou prebojovali až do **Česko-slovenského finále Jesenného WocaBee šampionátu** v decembri 2020. No 4.B sa v krajskom kole Jesenného šampionátu WocaBee umiestnila na krásnom 5. mieste. Pochválime aj žiakov 5.C triedy pod vedením pani učiteľky Gabriely Blenkush. Tí svojou usilovnosťou taktiež získali krásne umiestnenie. Bolo to pekné **2. miesto** v okresnom Jesennom WocaBee šampionáte. Na žiaka získali 475 WocaPoints.

Všetkým zúčastneným blahoželáme a ďakujeme za reprezentáciu školy. <<

CZŠ sv. Jána Krstiteľa v Amerike

Jozef Kovalík, zástupca CZŠ sv. Jána Krstiteľa v Sabinove

Naša škola aj v tejto náročnej „korona dobe“ a v čase dištančného vzdelávania dokázala v stredu 11.11.2020 precestovať až 8 400 km vzdušnou čiarou, a to zo Sabinova až do samotného Redmondu v Seattle.

Sme hrdí na žiakov a učiteľov z CZŠ sv. Jána Krstiteľa v Sabinove, ktorí sa vďaka udalosti **Microsoft Global Learning Connection** spojili s viceprezidentom pre oblasť vzdelávania Microsoft Anthony Salcito z Redmondu v Seattle v USA.

Aj napriek dištančnej výučbe sme sa dokázali pripraviť na dôležitú akciu.



Sme vďační, že môžeme využívať Microsoft technológie a samotný Office 365 a s použitím Microsoft Teams sa spájať, pripravovať, tvoriť a nakoniec sa dokázať

prepojiť až do USA. Bolo to neskutočné.

Komunikácia v angličtine, predstavenie regiónu, mesta Sabinov, zaujímavé otázky, predstavenie slovenských obľúbených sladkostí, či dokonca piesne v tradičnej šaríštine sme preniesli až k samotnému viceprezidentovi pre oblasť vzdelávania Microsoft, ktorého sme v závere pozvali k nám.

Ďakujeme pani riaditeľke Kataríne Hviščovej a učiteľom Dominike Komiškovej, Anne Tumidalskej a Jozefovi Kovalíkovi ml. za skvelú prípravu a realizáciu - aj keď neľahkú, keďže všetky deti sa pripájali z domu.

Sme radi, že sme mohli prezentovať nielen našu školu, ale aj naše mesto a región a veríme, že toto spojenie naprieč kontinentmi a oceánom bude našim silným zážitkom pre budúce časy. <<

Dnes je priam nevyhnutné deťom aj dospelým pripomínať, že dobrý skutok, srdečnosť a láskavosť stále nevyšli z módy. Príliš často sa stretávame s tým, že nielen deti, ale aj dospelí ľudia sú čoraz menej empatickí a omnoho viac sa zaujímajú iba o seba. Je dôležité deťom vytvoriť príležitosti, aby si túto schopnosť vrodenej empatie mohli trénovať. Blížiac sa vianočné sviatky sú na to ideálnym časom. Tie tohtoročné poznačené pandemiou budú určite zvlášť náročné pre seniorov, ktorí sú v domovoch mnohokrát bez povolených návštev a ani sviatky nebudú môcť stráviť s rodinou. Preto sa žiaci ZŠ 17. novembra a žiaci



Kol'ko lásky sa zmestí do krabice od topánok

Text: M. Šoltýsová, zodp. uč. I. Rákošová, M. Liptáková, M. Rimská, Z. Vargová, foto: archív škôl

2.B, 2.C a 4.C ZŠ Komenského rozhodli zapojiť do láskyplnej zbierky „KOL'KO LÁSKY SA ZMESTÍ DO KRABICE OD TOPÁ-NOK“ a prejaviť tak empatiu voči našim starším.

Jej hlavnou myšlienkou je potešiť osamelých seniorov vianočnými darčekom a prejaviť im tak v týchto náročných časoch potrebnú lásku a pozornosť. Zbierka funguje už tretí rok a môže sa do nej zapojiť každý dobrý človek na Slovensku. Stačí naplniť krabicu od topánok maličkosťami, ktoré môžu potešiť babičku alebo deduška v domove dôchodcov. Práve „krabica od topánok“ naplnená milou drobnosťou im môže vyčariť úsmev na tvári. Veríme, že k tomu prispievajú aj s láskou chystané krabičky od detí zo ZŠ

na Ul. Komenského a ZŠ na Ul. 17. novembra, doplnené zo srdca napísaným pozdravom, listom, fotografiou od detí, príp. aj obálkou so známkom, aby starší mohli odpísať.

Ďalšie informácie o spomínanej zbierke nájdete na <https://www.kolkolasky.sk/>.

KONTAKTNÁ OSOBA pre Sabinov:

Kludia Bušová
busova.kludia@gmail.com
Messenger - Kludia Bush
KVETY ADAM, Holého 9, Sabinov
Seniorvital n.o., SNP 16, 083 01 Sabinov



Rok národnej identity v ZŠ Ul. 17. novembra Sabinov

Storočnica Jána Lazoríka

Text: Antónia Ilkivová a Wikipedia,
foto: archív školy

Rok 2020 je vyhlásený za Rok národnej identity. Žiaci našej školy si ho v tomto školskom roku pripomenuli niekoľkými hodnotnými podujatiami. V septembri a októbri sa v interiéri školy konala výstava kníh, tlačovín, osobných predmetov a plagátov z plodného života a siahodlnej tvorby Jána

venského jazyka robili anketu o najobľúbenejšom šarišskom a slovenskom slove, na literatúre skúmali život a tvorbu regionálneho štúrovca Bohuša Nosáka – Nezabudova a Jána Lazoríka, na dejepise skúmali svoj rodokmeň a vytvárali rodostrom svojej rodiny, opisovali starú fotografiu príslušníkov rodiny alebo iný historický prameň a rodinnú pamiatku. Aj počas dištančného vzdelávania svoju lásku k rodnému mestu vyjadřili na výtvarných prácach v školskom kole výtvarnej súťaže Sabinov očami detí.



Lazoríka, ktorý bol významný slovenský pedagóg, etnológ, folklorista, zberateľ, archívár, fotograf, spisovateľ, šíriteľ používania nárečí, botanik a šľachtiteľ odrôd. Narodil sa 29. septembra 1920 v Toryse a zomrel 30. augusta 2015 v obci Krivany. Výstavné materiály k storočnici J. Lazoríka škole prepožičal jeho vnuk Igor Lazorík, pracovník Krajského múzea v Prešove.

Žiaci na hodinách výtvarnej výchovy tvorili vlastné slovenské a šarišské ľudové ornamente, na hodinách slo-

Ján Lazorík bol od svojho detstva vášnivým zberateľom hmotnej i nehmotnej ľudovej kultúry. Zameriaval sa v prvom rade na oblasť Krivany, neskôr pokrýval aj región Spiš. Nadobudnuté veci ľudovej kultúry uchovával najprv u seba v rodinnom dome, neskôr z priestorových dôvodov aj na obecnom úrade. V Krivanoch zriadil *Centrum ľudovej kultúry a remesiel*, ktoré je jediné svojho druhu na Slovensku. Počas života zapisoval a nahrával na magnetofónové pásky množstvo regionálnych ľudových pies-

Staňte sa hrdinom (aspoň) na jeden deň

Ivana Lorinčíková, Súkr. gymn. DSA Sabinov, foto: autorka

V dôsledku pretrvávajúcej mimoriadnej situácie spôsobenej koronavírusom bol zaznamenaný pokles darcov krvi na odberových pracoviskách Národnej transfúzne služby SR, čo sa prejavuje zníže-

Na odber je potrebné sa vopred objednať na konkrétny čas, zároveň platia prísne hygienické opatrenia, čím sa minimalizuje možnosť prenosu nákazy Covid - 19. Samotný odber krvi trvá len 3 až 5 minút, celkovo stráviť v prostredí odberného miesta (najbližšie v Prešove) približne 40 minút.



nými zásobami krvných prípravkov. **Príďte preto darovať najvzácnejšiu tekutinu, ktorej je napriek zastaveným operačným výkonom (okrem akútneho stavu) stále nedostatok.**

Študenti Súkromného gymnázia DSA prvýkrát odvážne darovali krv. Pomôžte aj vy a staňte sa tak, ako spieval David Bowie, heroes for a day - hrdinami na jeden deň. ☞

Gymko pomáha mladým...OFFICE ZADARMO



Si IT-čikár, programátor, grafik? home office tá už nebaví?

Tvoj office u nás na gymku
ZADARMO

ponúkame ti vlastný priestor a pripojenie na internet
netreba ti žiadne peniaze na nájom
ži svoj sen, my ti v tom pomôžeme



viac info:
licakova@dsakademien.sk

ní, hádaniek, príhod, legiend a rozprávok. Mnohé z nich šíril vo svojich početných knihách.

V roku 1968 založil Ján Lazorík jednu z prvých folklórnych skupín na Slovensku, s ktorou nacvičil množstvo folklórnych scénok a pásiem. V Krivanoch sa Lazoríkovi podarilo vybudovať amfiteáter.

Vtedajšia STV na jeho námiet nakrútila v roku 1996 ľudové divadlo *Popaterce*. Svoje myšlienky šíril ako účastník aj vo filmoch *Iné svety* od režiséra Marka Škopa (2006) a *Cooltura* od režiséra Miroslava Rema (2016).

Ján Lazorík bol obdivovateľom šľachtiteľa Ivana Mičurí-

na, preto v Krivanoch zriadil v roku 1953 *Okresnú pioniersku mičurínsku stanicu*. Počas života sa snažil vypestovať mrazuvzdorné ovocie. Zásluhou Jána Lazoríka bolo v regióne vysadených viac ako 3000 ovocných stromov na prázdnych obecných a súkromných pozemkoch.

V roku 2018 mu udelil Andrej Kiska in memoriam Pribinov kríž II. triedy „za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky v oblasti ľudového umenia a folklóru“.

Podľa múzejníkov **Ján Lazorík** zanechal unikátne dedičstvo nevyčísľiteľnej hodnoty.

ČEŠŤ JEHO PAMIATKE! ☞

SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM DSA SABINOV

Máš rád ŠPORT ?
pomôž otvoriť ďalšiu triedu na gymku 2021/2022 šk.rok

so zameraním na ŠPORTOVÚ PRÍPRAVU

Zvýšené hodiny telesnej a športovej prípravy v individuálnych a kolektívnych športoch s licencovanými trénermi.

Pre otvorenie športovej triedy je potrebný záujem minimálne 17 žiakov.
Ak máš záujem, nahlás to svojmu telocvikárovi, alebo pre viac info nám napíš: licakova@dsakademien.sk

OTVÁRAME, SAMOZREJME, AJ KLASICKÚ TRIEDU SO ZAMERANÍM NA INFORMATIKU A PRÍRODNÉ VEDY!

<https://gymkosb.edupage.org/>

INFORMATIKA

Posilnené hodiny informatiky 12 h/týždenne

Programovanie
Kancelárske aplikácie
Tvorbá web stránok
Kybernetická bezpečnosť
Tvorbá aplikácií
Grafický dizajn

SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM DSA, SABINOV
<https://gymkosb.edupage.org/>

- Kvalitná príprava na všetky typy vysokých škôl
- Alternatívny učebný plán
- Kvalitní a skúsení pedagógovia
- Individuálny prístup k potrebám žiakov

PRÍRODNÉ VEDY
Biológia, Chémia, Fyzika, Matematika, Geografia

Posilnené hodiny prírodovedných predmetov, praktické vyučovanie vo firmách (tvorenie projektov)

Súkromné gymnázium DSA, Sabinov

Partnerské podniky

coop JEDNOTA **AZZZ SR** **ELCOM** **ADV**

Energia plus **FECUPRAL** **INŠTITÚT VÝCHOVY A ŠPORTU** **1945**

DIXON RESORT **SAB Prešov - Váš dopravca** **SCHNEIDER** **JAVORNA**

PEHAES **PRELITA 1903** **MCK** **GEMOR Fashion s.r.o.**

TOMARK **VECTOR invest s.r.o.** **SPINEA EXCELLENCE IN MOTION** **Dukla HOTEL**

<https://gymkosb.edupage.org/>

Vďaka partnerským podnikom, s ktorými máme podpísané zmluvy o spolupráci, môžeme pre našich študentov zabezpečiť stáže u zamestnávateľov, pripraviť ich na podnikateľské prostredie a pre trh práce a pripravovať odborné workshopy so špecialistami z rôznych odvetví.

Cudzie jazyky trochu inak alebo Európsky deň jazykov

Ivana Lorinčíková, foto: Radovan Šašala

Cudzie jazyky otvárajú bránu do sveta a dohovoriť sa dnes aspoň v jednom cudzom jazyku je nutnosť. Preto má veľký význam usporiadanie školských akcií, kde sa napriek po okraj naplneným tematickým plánom povolí uzda kreativite študentov, na chvíľu sa odložia učebnice a zide sa z osvedčených koľají. Európsky deň jazykov bol príležitosťou vyskúšať si svoju zdatnosť v komunikácii v improvizovanej kaviarni,

kde náhodne vytvorené dvojice navzájom komunikovali len v anglickom jazyku. Ale nielen angličtine patril tento deň. Kvízy z vedomostí reálií, prezentácie študentov, didaktické hry a piesne aj v nemčine a ruštine umocnili pozitívnu atmosféru, pri ktorej študenti na chvíľu zabudli, že aj tieto prostriedky bezbolestne zlepšujú ich vedomosti a zručnosti. My, pedagógovia Súkromného Gymnázia DSA, sme sa opäť utvrdili v tom, čo sme vedeli už dávno, a to, že máme šikovných a múdrych študentov, ktorí sa vo svete nestratia. <<



Chcem, aby si bol. Chcem, aby si bola. Chcem, aby boli.../T. Halík/

Moji milí Sabinovčania, drahí priatelia, som vďačná za príležitosť, že vám všetkým, ktorí sa začítate do týchto riadkov, ľuďom, na ktorých mi záleží, ľuďom, ktorých mám rada, ľuďom, ktorí patria do môjho života, môžem popriať krásne, pokojné a požehnané Vianoce.

V tomto advente, keď píšem tieto riadky, mi bolo splnené jedno z mojich najúprimnejších želaní, prianí, či lepšie povedané prosieb... Sme, Ste. Teda sme tu, ste tu, všetci, ktorí to čítate. A to je dôvod na pokornú vďačnosť.

Máme už skoro za sebou rok 2020. Tento rok bol taký, aký bol. Napriek rôznym katastrofickým predpovediam bol iba "skoro katastrofický". Ale pritom iný, zvláštny, a preto možno aj krásny. Napriek všetkému zlému a možno práve pre ťažkosti, problémy, strach, neistotu, či bolesti



nám tento rok dovolil intenzívne uvedomiť si a prežiť celú tú nádheru života, ktorá je nám darovaná. A napriek všetkému nepríjemnému, čo sa dialo, toho krásneho, dobrého a požehnaného bolo v našich životoch neúrekom. Tomáš Halík parafrázuje význam lásky údajne sv. Augustína, keď vo vzťahu k Pánu Bohu píše: "Chcem, aby si bol. Žiadne „milujem Ťa Bože“, ale „Chcem aby si bol“.

Veľmi často som počula počas minulých mesiacov zatrpknutého človeka: "mám už všetkého dosť, toto nie je život, takto to ďalej nejde... " Či vo vzťahu k iným ľuďom slová: "ideš mi na nervy, mám ťa plné zuby..." Dokonca aj vo vzťahu k Vianociam sú ľudia zatrpknutí a zlí. Ešte je len

advent a už som si vypočula pár "milých" komentárov na adresu Vianoc: "Už aby bolo po Vianociach. Vianoce sú len o strese. Mám dosť toho zhnou, stupídnych reklám, povrchnosti a márneho lesku."

Je toto normálne, ak sa človek takto správa? V jednej z mojich obľúbených kníh si jedna z hlavných postáv vyrobila 46 bodový zoznam toho, „čo je normálne“ pre dnešného človeka v dnešnom svete.

- normálne je zabudnúť, kto sme alebo čo máme radi, len, aby sme zarábali a množili peniaze
- normálne je nebaviť sa s cudzími ľuďmi
- normálne je ohovárať suseda
- normálne je považovať sa za najmúdrejšieho na svete

- normálne je tie najzaujímavejšie veci v živote nechávať na dobu, keď už nebudeme mať silu ich prežiť...

Nie, priatelia. Nepripusťme, aby toto bolo normálne. Normálne je túžiť po Bohu a vyznať: "Pane, chcem aby si bol."

Normálne je mať vzťahy s ľuďmi a povedať: "Priatelia moji, chcem, aby ste boli."

Normálne je žiť v rodine a priať si: "Moji drahí, chcem aby sme tu boli spolu."

A na Vianoce je normálne vyznať: "Veľmi chcem, aby boli. Čisté, pokojné, plné radosti a porozumenia. Vianoce v našich chrámoch, Vianoce v Cirkvi, Vianoce v spoločenstve. Vianoce v rodinách. Vianoce plné Lásky."

Túžim, aby sme to chceli všetci. Potom Láska príde k nám a naplní nám život. A čo potrebujeme viac?

Želám vám požehnané, pokojné a normálne Vianoce prežité v Láске a spolu.

S úctou a láskou

Marta Ferjová, zborová farárka ECAV

Kultúra zo Sabinova za sklom online sveta

Jozef Váhovský, foto: Diamond Art - J. Stračiak

Od februára 2020 zažíva kultúrne a športové vyžitie nielen v našom meste tvrdý lockdown bez akýchkoľvek výnimiek, diskusie, výpočtov, grafov, usmernení či nariadení. Nemalé množstvo ľudí si na Slovensku v spojitosti s kultúrou vysvetľuje veci po svojom. Pred očami sa im ukazujú celebrity speváčky, či umelci v drahých róbach, oblekoch. Áno, dav vytvoril aj takých, ale na druhej strane práca na úrovni miestnej a regionálnej kultúry je bojom o prežitie, podobne

ako v iných odvetviach. Sme odkázaní na neustále kľúčovanie medzi balvanmi, ktoré prichádzajú v podobe kráteného rozpočtu, nariadení vlády, pandemickej komisie či ÚVZSR. Nechcem proti tomu zvädzať boj, pandémie tu je a ničí vzťahy, školstvo, kultúru, a aj to najdôležitejšie, naše zdravie. Práve naopak, chceme byť nápomocní po každej stránke v tomto boji, ktorý zvädzame. Dôkazom toho sú aj odborné miesta pri celoplošnom testovaní obyvateľstva, ktoré boli aj v priestoroch MsKS či mestského kúpaliska. Možno doteraz odolávame aj preto, že

práca v kreatívnom priemysle je práve o tvorbe či produkcii. Veď dôkazom toho sú všetky kultúrne podujatia organizované v našom meste, tvorba Spravodajcu, produkcia kina, zastrešenia záujmových súborov, knižnice, kultúrne – informačného centra, športovísk a mestského kúpaliska. V nemalej miere má na tom zásluhu aj podpora vedenia mesta či mestského zastupiteľstva. Počas tohto roka sa nám niektoré veci podarilo zrealizovať hneď, ako to bolo možné, niektoré priestor jednoducho nemohli dostať.

Už v prvej vlne koronakrízy, ak ju tak môžeme nazvať, sme boli nútení zatvoriť dvere pred verejnosťou, no pootvorili sa nám dvere sveta online, lepšie povedané vo svete internetu. Prostredníctvom informačného kanála Život v Sabinove sme sa kultúrne prihovárali cez „retro“ zostrihy podujatí z dielne MsKS, alebo sme deťom prerozpravovali rozprávky. Tak prišlo menšie uvoľnenie a stretli sme sa v záhrade pri evanjelickom kostole, kde sme oslavovali kultúrnym progra-

mom príchod jesenných dní. Dnes sme účastníkmi tzv. druhej vlny koronavírusu a máme opäť zviazané ruky, kde priestor dostáva v rámci kultúry momentálne iba kino, knižnica a divadielko. No možnosť byť „online“ zostáva. Hľadali sme preto model ako získať divákov. Riešenie sme našli s Vafec production a Msound, s ktorými sme nadviazali spoluprácu v rámci projektu Hudba v srdci, ktorá ponúka naživo vysielané koncerty z priestorov koncertnej sály KC Na korze v Sabinove. Podarilo sa nám nastaviť možnosti fungovania a práve z tejto spolupráce sa nám otvorili možnosti pripraviť niekoľko koncertov domácich umelcov s témou adventu, sviatku sv. Mikuláša, či Vianoc. Na záver je dôležité podotknúť, že priamemu kontaktu s umením sa nevyrovná nič, ale momentálne je to zrejme jediná možnosť priniesť "kultúru" aspoň sprostredkovane priamo k vám. Sledujte kanál Život v Sabinove a určite sa dozviete viac. Veríme, že si nájdete chvíľku pre kultúru, ktorá nebolí. <<



„Kulturák“ s projektami nezaháľa ani v čase pandémie

J. Repaská

Mestské kultúrne stredisko ako inštitúcia zastrešujúca kultúru a šport v meste od marca čelí problémom, ktoré sme si v roku 2019 nevedeli ani predstaviť. No napriek nepriaznivej situácii sme sa aj tento nešťastný rok snažili získať finančné prostriedky prostredníctvom rôznych projektov a fondov. Začiatkom roku sa nám podarilo podať projekt na príjem kultúrnych poukazov. Za vyzbierané poukazy nám Ministerstvo kultúry SR poskytne 6230,00 €. V marci sme zareagovali na výzvu Úradu Prešovského samosprávneho kraja – Mikroprogram – Kultúra (bežné neinvestičné výdavky) a podali sme projekt na realizáciu Jesenného kultúrneho festivalu. Žiadosť bola úspešná a bolo nám schválených 2400,00 € na realizáciu podujatia. Spolufinancovanie tvorilo 20% z odsúhlasenej dotácie.



PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Cez výzvy Audiovizuálneho fondu (AVF) sme tento rok podali dva projekty. Prvý z nich sa zameriaval na Podporu návštevnosti slovenských kinematografických diel v kine Torysa Sabinov. Cieľom projektu bolo podporiť potenciál slovenských tvorcov premietaním slovenských kinematografických diel a prispieť k zvýšeniu návštevnosti slovenských kinematografických diel v kine Torysa Sabinov. AVF nám poskytol dotáciu v sume 2894,00 €. Druhá výzva bola zameraná na Podporu zabezpečenia programu, návštevnosti a prevádzky kina Torysa Sabinov. Zámerom projektu bolo zmierniť následky pandémie ktorá zasiahla aj naše kino a prilákať divákov späť do kinosály najmä na slovenský a európsky film. Tento projekt bol podporený sumou 3400,00 €. Vďaka tejto podpore očakávame návrat divákov a nárast návštevnosti najmä na slovenský film, a to hlavne vďaka širšej ponuke filmového programu a možnosti väčšej propagácie programu filmových predstavení a komunikácie s publikom.

AVF AUDIOVIZUÁLNY
FOND

Každoročne sa MsKS v spolupráci s mestskou knižnicou snaží obohatiť knižničný fond o novú literatúru. Tento rok nebol výnimkou a preto sme podali projekt na Akvizíciu knižníc (nákup kníh) prostredníctvom Fondu na podporu umenia (FPU).

Žiadosť bola úspešná a FPU nám schválilo dotáciu vo výške 4000,00 €. Vzhľadom na pandemickú situáciu fond upravil podmienky poskytnutia dotácie a MsKS ako žiadateľ nemalo povinnosť projekt spolufinancovať. Do konca tohto roka

U. fond
na podporu
umenia

nas čaká ešte jedna pomerne veľká výzva. FPU vyhlásil výzvu na komplexnú infraštruktúru knižníc. Táto výzva sa zameriava na moderné vybavenie knižníc a jej špecifickú knižničnú infraštruktúru. Ak nám projekt prejde, mestská knižnica sa zaodede do nového šatu. Prostredníctvom získaných financií by sme chceli vymeniť už mo-

rálné zastarane interiérové vybavenie knižnice. Vymenili by sme kompletne všetky knižničné regály vo všetkých oddeleniach, výpožičný pult a v pláne je aj zriadenie detského kútika. Veríme, že tento projekt bude schválený a knižnica bude môcť ponúkať kvalitnejšie služby pre čitateľov v príjemnejšom a modernejšom šate. «

rálné zastarane interiérové vybavenie knižnice. Vymenili by sme kompletne všetky knižničné regály vo všetkých oddeleniach, výpožičný pult a v pláne je aj zriadenie detského kútika. Veríme, že tento projekt bude schválený a knižnica bude môcť ponúkať kvalitnejšie služby pre čitateľov v príjemnejšom a modernejšom šate. «

MENÍME BÝVANIE NA DOMOV

● STAVEBNÉ
SPORENIE

▶ VÝHODNÉ
ÚVERY

— SPORENIE
LIŠIAK

● UNIKÁTNE
POISTENIE

Naši obchodní zástupcovia PSS v **Sabinove** vám radi pomôžu nájsť to najlepšie riešenie pre vás



Marko PRIBULA
Námestie slobody 81
0905 565 094
marko.pribula@fopss.sk



Anna PRIHODOVÁ
Námestie slobody 81
0915 892 474
anna.prihodova@fopss.sk



Ludmila POLÁKOVÁ
Námestie slobody 81
0915 890 288
ludmila.polakova@fopss.sk

www.pss.sk



PSS PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITELŇA

Vít'az medzinárodnej súťaže je zo Sabinova!

Juraj Vrábel ml., foto: P. Kralovský

O talente Sabinovčanov ďaleko za hranicami mesta by vedeli hovoriť porotcovia rôznych súťaží. Či už ide o športové zápolenia, prípadne umenie, tak naše oscarové mesto, ktoré sa stalo mekkou filmového diania v 60-tych rokoch, nijako nezaostáva za svojou umeleckou povestou ani dnes. Svoje o tom vie aj mladý nádejný výtvarník **Adrián Pristáš**, ktorý vyhral medzinárodnú súťaž v Japonsku. Z 2920 uchádzačov o prvenstvo sa jednotliví výtvarníci museli medzi sebou „pobiť o priazeň“ poroty. Tá to iste nemala ľahké, pretože vyberať z takého-

to množstva tých, ktorí sú niečím výnimoční, je isto sifyzovská úloha. Jednalo sa o súťaž s hororovou tematikou na pôvodne japonskej stránke medibang.com. Porotcovia nakoniec vybrali 3 prvé, resp. najlepšie kresby (excellence award) a 5 druhých miest (selected winners). Hlavná cena bola 50 000 yenov, čo je asi 410 eur. Kresba Sabinovčana Adriána Pristáša tak skončila medzi tromi najlepšimi. Je síce trošku strašidelná, ale má svoj odkaz presne v takom duchu, v akom súťažila. Výhercovi srdečne blahoželáme a hlavne mu ďakujeme za vzornú reprezentáciu nášho mesta. Veríme, že takéto perspektívne talenty budú v našom meste len pribúdať. «



Spomienky na Milana HUDÁČA



Tretieho novembra 2020 sa skončila životná púť človeka, ktorý mal veľmi blízko nielen ku sabinovskej kultúre. Tento príspevok nech je tak tichou pietou na jeho počesť. Milan Hudáč bol stredoškolským učiteľom slovenského jazyka a literatúry, členom Zboru pre občianske záležitosti, vedúcim Folklorneho súboru Sabinovčan, zberateľom ľudovej piesne, no najmä človekom s veľkým srdcom. Stál pri zrode sabinovskej kultúry v čase prvých nádychoch demokratickej spoločnosti. Jeho veľkou devízou bola ľudová pieseň, ktorú odovzdával cez pedagogické skúsenosti mladým folkloristom. Jej prostredníctvom sa tak uchováva jeho odkaz pre ďalšie generácie. Bol otvoreným človekom. S veľkou náručou taktne objal a vypočul každého, kto si o to požiadal. Jeho pedagogický charakter vzbudzoval prirodzený rešpekt pred jeho osobnosťou.

Jozef Váhovský

Milan Hudáč sa narodil v Novej Ľubovni a pochádzal z učiteľskej rodiny, ktorá mala veľmi blízko k hudbe. Popri folklóru sa venoval aj komerčnej tanečnej hudbe a v terajšom prešovskom Čiernom Orli si zahral aj s veľikánmi ako boli František Dibarbora, Vlasta Burián či František Krištof Veselý. V Sabinove hrával v kapele, ktorá účinkovala v tančiarňi hotela Torysa v jeho slávnych časoch. Počas „vojenčiny“, kde založili orchester aj estrádnú skupinu, účinkoval a vystupoval s Oldom Hlaváčkom. Jeho folklórna dráha sa začala v Kežmarku ešte na základnej škole, v súbore Goral. Počas vysokoškolského štúdia bol aktívnym v súbore Šariš Dukla dnešný Šarišan. Do Sabinova sa presťahoval v roku 1966 a pokračovalo jeho poslanie späť s učiteľstvom, hudbou a folklórom. Na bývalej Strednej poľnohospodárskej škole, odbor ekonomika poľnohospodárstva v Sabinove založil pri škole súbor Ekonóm, ktorý mal spevácky zbor, tanečnú zložku a folklórnu skupinu. Odtiaľ prišli aj prvotiny speváčky Moniky Kandráčovej, ktorá sa pod taktovkou Milan Hudáč



ča dostala do finále Zlatej kamery a vyhrala celoslovenskú súťaž Melódie priateľstva, zvíťazila aj na Makovickej strune a odvtedy sa datuje začiatok jej kariéry. Po zániku súboru Ekonóm pokračuje pôsobením v už existujúcom folklórnom súbore Sabinovčan. Od novembra 1990 do novembra 2002 sa Milan Hudáč organizačne, umelecky a realizačne spolupodieľal na nasledovných umeleckých aktivitách **FS Sabinovčan**:

- „Vianočné koledy a zvyky“ (1990),
- účasť na festivale v Siedlcach (PL/1991/),

- účasť na festivale v Alba Adriatica (I) s audienciou u sv. Otca Jána Pavla II., v Castel Gandolfo (1991),
- Čestné uznanie súboru a jeho ľudová hudba za pásmo „Pred šmikňu“ (Okresná prehliadka folklórnych súborov v Demjate /1992/),
- účasť na folklórnom festivale „Della Dolomiti Folklore Internazionale“ vo Forno di Zoldo-Longarone (It/1992),
- „Parobčeňe mojo“ – slávnostná premiéra k 10. výročiu umeleckej činnosti súboru (1992),
- účasť na medzinárodnom festivale „Piknik Kaszubski“ v Sierakowicach (PL/1993),
- účasť na „Slovenských národných dňoch“ venovaných 150. výročiu kodifikácie štúrovej spisovnej slovenčiny, 145. výročiu vzniku prvej SNR, 130. výročiu Matice Slovenskej a prvému roku existencie samostatnej SR (Prešov/1993),
- „Fašiangová maškaráda so Sabinovčanom“ (1994),
- účasť na Międzynarodowom Festiwale Pieśni, Tańca i Folkloru SIEDLCE '94 (PL/1994/),
- „Celovečerný koncert súboru Sabinovčan“ (1995),
- „Maškaráda mestom“ (1996),
- „Veľkonočná oblievačka so Sabinovčanom“ (1997),
- účasť na medzinárodnom folklórnom festivale v Barcelone (E /1997),
- „Ket mi prišla kartka narukovac“ – premiérový celo súborový program (2000),
- účasť na „VIII. Międzynarodowom Festiwale Pieśni, Tańca i Folkloru SIEDLCE 2000“ (PL/2000/).

Nezameniteľný význam v jeho životnom pôsobení mal aj **Zbor pre občianke záležitosti v Sabinove „Človek človeku“**, v ktorom pôsobil ako jeho predseda. Pod jeho vedením sa kolektív ZPOZ-u zúčastňoval na krajských a celoslovenských prehliadkach, na ktorých získal množstvo ocenení. V roku 2009 bola kolektívu ZPOZ-u udelená Cena mesta Sabinov. Pán Milan Hudáč ako jednotlivec získal Cenu primátora mesta Sabinov v roku 1998. V roku 2013 mu bola udelená cena Zlaté srdce od Združenia Zborov pre občianske záležitosti Človek – človeku v Slovenskej republike pri príležitosti 60. výročia vzniku ZPOZ-u. S jeho nezabudnuteľným hudobným sprievodom pri občianskych obradoch ukončil svoje pôsobenie v ZPOZ-e v roku 2014.

Milan Hudáč taktiež stál pri zrode Spravodajca a bol jeho dlhoročným jazykovým korektorom.

S takýmto obdivuhodným životopisom a činnosťou nás Milan Hudáč opustil vo veku 83 rokov.

ODPOČÍVAJTE V POKOJI. <<



SPOMÍNAME

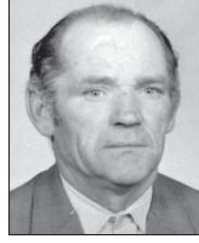


„Neúprosný osud to najdrahšie nám vzal, len bolesť v srdci a spomienky zanechal.“

Dňa 3.12.2020 sme si pripomenuli nedožitú sedemdesiatu narodeniny nášho manžela, otca, dedka, svokra, brata a švagra

JOZEFA BALČÁKA.

Ostávaš navždy v našich srdciach. Spomínajú manželka, synovia Jozef a Miroslav s rodinami a tiež celá rodina Balčáková.



„Klesli ruky, ktoré pre nás pracovali, dotýklo srdce, ktoré sme milovali, zhasli oči, utíchol hlas, mal rád život a všetkých nás.“

Dňa 31.12.2020 uplynú 15 rokov, ako nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, dedko a pradedko

ANDREJ HAVRILA.

S úctou a láskou spomína manželka a synovia s rodinami.



Dňa 19.12.2020 uplynú 3 roky, čo nás navždy opustil

LADISLAV BAJTOŠ.

S úctou a láskou spomínajú manželka a deti s rodinami. Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku a modlitbu.

Odpočívaj v pokoji.



„Odišiel, ale v srdci ostáva navždy.“

Dňa 2.12.2020 by sa dožil 90 rokov, náš milovaný manžel, otec, dedko a pradedko

ŠTEFAN KARAFFA.

S láskou spomínajú manželka, synovia s manželkami, vnúčatá a pravnúčatá.

Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.



„Neúprosný osud to najdrahšie nám vzal, len bolesť v srdci a spomienky nám zanechal.“

Dňa 22.12.2020 uplynú dva roky od chvíle, čo nás opustila naša milovaná mamička, babička a prababička

MAGDALÉNA ŠAJERMANOVÁ.

Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku a modlitbu.

S láskou spomínajú dcéry a synovia s rodinami.

Oznamujeme občanom Sabinova, že od nového roku v rubrike Spomienky nebudeme uverejňovať spomienku na nedožitú narodeniny. Ďakujeme za pochopenie.

OZNAM O SPOPLATNENÍ INZERCIE

Oznamujeme širokej verejnosti, že uverejňovanie spomienok či podakovaní s textom alebo fotografiou je s poplatné.

Cena za oznam je 5,00 eur.

Platbu je potrebné realizovať v MsKS v Sabinove vždy do 21. dňa v mesiaci, v pracovných dňoch od 8.00 – 16.00 h.

Turistické okienko

M. Grešák, foto: archív klubu

Milí čitatelia nášho turistického okienka

COVID-19 nám poriadne zneprijemňuje život a nie je jednoduché stretávať sa a pracovať tak, ako sme boli doteraz zvyknutí. Kvôli pandemickej situácii a následným opatreniam sme museli zrušiť naše plánované aktivity a vyzerá to tak, že do konca roka sa žiadne podujatia konať nebudú.

Pritom na nasledujúci rok chystáme kalendár podujatí a v každom prípade by sme chceli v roku 2021 dôstojne osláviť a spoločne si pripome-



Kráľová studňa rozhľadňa.

núť 90. výročie organizovanej turistiky v Sabinove (bližšie informácie o tomto podujatí budú zverejnené na reklamných plochách, v Spravodajcovi mesta Sabinov a na stránke Klub Slovan Sabinov).

Dúfajme, že plánované akcie nebudeme musieť rušiť alebo presúvať na iné termíny. Do vtedy je možná individuálna turistika a tak vám prinášame zopár tipov na využitie jesenných túr a prechádzok, ktoré sme nedávno sami absolvovali.

KRÁĽOVA STUDŇA

Trasa je nenáročná a vedie po hraničnej línii prevažne lesom. Po asi hodine a pol sa nachádzame pri drevenej rozhľadni s výškou 13 metrov.

Pokračovanie na s. 14 »

Pokračovanie zo s. 13 »

Je dominantou tohto krásneho miesta na odpočinok a relax. O kúsok ďalej sa nachádza chata s útulňou a miestom pre návštevníkov všetkých vekových kategórií. Výhľady na okolitú krajinu a pohraničie našich susedov stojí za námahu sa sem vybrať. Trasa po červenej turistickej značke. Bedeker: Obručné (640 m) – Suchá jedľa (858 m) – Barwinek (801 m) – Kráľová studňa (rohľadňa) – Kráľová studňa (750 m) a späť. Dĺžka trasy 11 km s prevýšením 400 m.

VÝSTUP NA KLOPTAŇ

Tento známy (neznámy) kopec je tak trošku od ruky. Výstup s miernym, ale dlhým stúpaním sme začali v Mníšku nad Hnilcom. Chodník vedie lesom, kde si milovníci húb prišli určite na svoje. Pred vrcholom sa chodník zmiernil. To čo nás čakalo na vrchole Kloptaň sa jednoducho nedá opísať, jedným slovom „úchvatné“. Po výstupe sme sa zapísali do vrcholovej knihy. Z rozhľadne sa nám naskytú ohromujúce pohľady na otvorenú krajinu zaliatou slnkom a inverziou. Ďalším vrcholovým miestom je Zbojnická skala, ktorá v ničom nezaostáva za svojim vyšším susedom.

Ďalšou časťou trasy bol zostup do nižších polôh smerom na Smolnícku Hutu a naspäť do východiskového miesta. Trasa merala 21 km s prevýšením 961 m. Bedeker: Mníšek nad Hnilcom (431 m) – Hutná Hoľa (1 093 m) – Kloptaň (1 154 m) – Zbojnická skala (1 147 m) – Sedlo Jedľovec (840 m) – Smolnícka dolina (470 m) – Mníšek nad Hnilcom (431 m).

Turistický klub Slovan Sabinov má záujem o ďalších sympatizantov a členov nášho klubu. Radi privítame medzi nami každého bez rozdielu veku, kto má rád prírodu a turistiku. Prihlásiť sa môžete osobne u M. Grešáka na adrese Námestie slobody 43 Sabinov, alebo telefonicky na tel. čísle 0903 883 078, prípadne na mailovej adrese: turistika.sabinov@gmail.com. «



V. Tatry a Bukovec (v popredí) z Kloptaňa

MASTAF

**KARPATSKÉ
BRIKETY
Z TVRDÉHO
DREVA**

**10KG
1,89€**

**PRIEMYSELNÁ ŠTVRTĽ 10
SABINOV
0917 598 639**

seriál

Ulice v Sabinove pomenované po remeslách

Ulice Mlynská, Tehelná a Ovocinárska

Juraj Vrábek ml.

Po dvoch rokoch nastal čas rozlúčky. Pýtate sa akej? Od januára 2018 sme na

stránkach Spravodajcu uverejňovali názvy našich ulíc, aby sme vedeli, po kom je pomenovaná ulica v Sabinove, na ktorej bývame. Potešením

bola aj veľmi dobrá odozva u čitateľov. Čo sa názvov týka, tak po dvoch rokoch môžeme konštatovať, že väčšinou išlo o osobnosti, udalosti, ale aj o jedno miestne špecifikum, ktoré dostalo priestor v minulom čísle. Vynechané boli tie ulice, ktoré niesli názvy iných miest a obcí či dokonca farby. Dnes tento dvojročný maratón končí a my ho do finálnej fázy uvádzame prehľadom troch uličiek v Sabinove, ktoré sú charakte-

ristické jednotiacim prvkom a ten tvorí remeselníka, resp. hospodárska tradícia. Začnime ulicou **Tehelnou**. Názov samotný je odvodený od slova tehla, ktorá odkazuje na murársky cech. Ten mal v Sabinove dlhoročnú tradíciu s vlastnou cechovou zástavou. Murári mali dvakrát do roka aj svoju svätú omšu. Tento cech tradične organizoval aj ples na Švabľovke. Cech

Pokračovanie na s. 15 »

Pokračovanie zo s. 14 »

postupne tratil svoj význam a v roku 1979 zanikol. Čo sa týka tehelne v Sabinove, tak tá bola založená ešte v roku 1877. V osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch vyrábala priemerne 200 000 tzv. CV tehál a 500 000 plných tehál ročne. Zároveň bola hlavným dodávateľom pri výstavbe východoslovenských 50-tich kostolov medzi dvomi pápežskými návštevami v rokoch 1990 až 1995, ktorých základné kamene Ján Pavol II. na Slovensku posvätil.

Ďalším významným odvetvím bolo mlynárstvo. V našom prípade hovoríme o **Mlynskej** ulici. Mesto Sabinov malo už v stredoveku tri mlyny. Stáli mimo hradieb mesta. Sabinovčania ich nazývali podľa polohy, kde stáli, teda Vyšný mlyn, Stredný a Dolný. Vo všetkých troch mlynoch sa vystriedalo niekoľko majiteľov, v drvivej väčšine všetci boli židovského pôvodu. Pre úplnosť treba dodať, že v meste

sa nachádzal aj farský mlyn, ktorý však nebol klasickým mlynom, ale slúžil pre účely miestnej papierne na drvenie materiálu. Najvýznamnejšou mlynárskou rodinou v Sabinove boli Riemerovci, ktorých žiaľ postihol krutý osud počas rokov holokaustu, no najznámejším mlynárom sa stal Ján Mladý. Išlo o zručného muža a povestného vtipkára. Po znárodnení trvalo len 4 roky, kým bol mlyn funkčný až nakoniec v roku 1957 plne zanikol.

Azda najväčšiu slávu, čo sa týka tradícií v odvetviach hospodárstva, má Sabinov v ovocinárstve. Presiahol to dokonca aj hranice vtedajšieho Uhorska, najmä keď u nás vzniká škola so zameraním na pomológiu aj so zahraničnými, konkrétne tureckými študentami. Hovoríme aj o jednom z ôsmich vypestovaných kultivarov marhule, teda marhule sabinovskej, preto je len prirodzené, že Sabinov má aj **Ovocinársku** ulicu. Naše mesto bolo nazývané

aj ovocnou záhradou Uhorska. Pestovanie ovocia sa u nás začalo v stredoveku, no záznam z roku 1882 hovorí za všetko: „V Sabinove a blízkom okolí bolo sliviek vyše 10000 stromov, jablák 3600, hrušiek 2100, marhúl 2000, čerešní vyše 700, orechov 1200, višní a jesenných broskýň po vyše 150 kusov“.

Najviac žiadanou bola samozrejme marhuľa. Pestovanie tejto odrody zaviedol u nás nemecký evanjelický kňaz Samuel Wittchen, ďalším významným pestovateľom ovocia bol aj Anton Eiszelt, ktorý za celoživotnú prácu dostal od cisára Františka Jozefa I. ocenenie Rytierskeho kríža. Bolo otázkou času, kedy popri škole vznikne aj fabrika na spracovanie ovocia. Schválenie prišlo v roku 1936, no vznikla až v roku 1942. Hlavným produktom sa stala marhuľová marmeláda. Sabinovčania ju preto nazvali marmeládovňa, no oficiálny názov bol Sabina. Ten sa zmenil v roku 1969 na Frucona. Žiaľ, aj tento závod



po privatizácii v roku 2000 zaniká. No aby sme nekončili pesimisticky, tak treba dodať, že našu marhuľu stvárnil na plagáte aj legendárny maliar Bandy Cirbus. Obrázok sa volá Piper Jančo, pričom ide o symbolom nášho ja(u)rmaku. Touto veselou postavou sa naše dvojročné rozprávanie o uliciach v meste končí. Veríme, že prinieslo svoje ovocie v podobe rozšírenia si vedomostí o dejateľoch a udalostiach, ktorých význam si môžeme pripomenúť dennodenne pri prechádzkach mestom pri letmom prečítaní tabuľky, na ktorej je názov ulice. <<

Sabinov v regionálnej tlači v prvej polovici existencie ČSR



red.

V 20. čísle týždenníka Šariš využil autor v nadpise známy výrok Benjamina Franklina, vedca, filantropa, podnikateľa a politika, ktorý sa pričínil o vznik Spojených štátov a bol spoluvytvorcom americkej ústavy.

Používa sa síce viac pri ekonomických témach, ale platí v každej oblasti nášho života. Čas sa nedá zastaviť, vrátiť, nahradiť ani kúpiť. Plyní bez nášho ovplyvňovania, uberať nám zo života, ale aj z príležitostí. Z premárneného času nikdy nebudeme mať ošoh. Je navždy stratený.

Je na nás, aby sme preto starostlivo vážili ako využívať čas, ktorý nám je daný na tejto Zemi. Pisateľ článku tiež nabáda čitateľov, aby si uvedomovali cenu informácií a vzdelanosti, ktoré nás obohacujú a uľahčujú náš život, ktorý nespočíva len v honbe za peniazmi.

B. Franklin stále zdôrazňoval, že každý z nás je zodpovedný za to, v akej spoločnosti žijeme, keď povedal: **"Kvôli jednému klinču odpadla podkova, kvôli podkove skonali kôň, kvôli kôňovi jazdec"**.

Celý život sa snažil presvedčať ľudí, aby si vážili slobodu. Známy je jeho výrok: **„Sloboda nie je dar, ktorý nám dávajú iní ľudia, ale právo, ktoré nám patrí podľa Božích zákonov a prírody.“**

Jeho varovanie: **„Ak sa stanete ovcami, zožerú vás vlci“** je dnes viac ako aktuálne...

Ďalší článok nám poskytuje zaujímavé informácie zo života Štátnej roľníckej školy v Sabinove.

Predovšetkým potrebné je, aby sme všetci riadne plnili svoje povinnosti oproti sebe, potom oproti rodine a svojim blízkym. Milovať sa nám treba, aby vykynuté bolo semeno nenávisti z duší ľudských, lebo dotiaľ, kým ľudia budú so zlobou hľadiť na susedov a známych a nebudú vedieť nájsť spôsobu pokonať sa po kresťansky, ale dohadovať medzi sebou a ztrácať tak i zdravie i majetky, dotiaľ čo je nám platná i sloboda i všetko na svete?

ČAS SÚ PENIAZE

Istý človek šiel do kníhkupectva, aby si tam kúpil knihu. Rátali mu za ňu desať korún. Keď sa mu to videlo veľa, dal si zavolať v tlačiarňu pracujúceho majiteľa a sťažoval sa mu. Tento na to odhadnul cenu tej istej knihy na pätnásť korún. Vraj, ako? Pýtal sa kupec. Obchodník odpovedal. Vy ste si ma dali zavolať od práce, ja ztratil tým čas za päť korún, nuž nemôžete na mne žiadať, aby som to pre vás škodoval. A pekne rúce musel mu zaplatiť toľko, čo žiadal.

Týmto chcem povedať, že čas sú vždy peniaze a kto zaháľa, ten ani čo by ich hádzal do vody. Lebo jedna minúta v živote sa zjaví iba raz a kto ju prepasie, tomu ošohu neprinesie už nikdy.

Každej, po daromnici ztrávenej chvíle je večná škoda. A škoda je i zle konanej práce, lebo niečo zle spraviť, to radšej nič. Čím výhodnejšie vie voľakto pracovať, tým lepšie sa má v živote. Máme vždy len nariekať, že je nám zle, že sa nám nevedí tak, ako by sme si to želali? Ba, nie, nerobme to, nikdy nám nebude dobre. Čo teda robiť, aby nás život so všetkým uspokojil?

Pokračovanie na s. 16 »

Pokračovanie zo s. 15 »

Potom je potrebné, aby sme viacej zametali pred vlastným dvorom, než pred susedovým. Nebudme ľudia, ako ten, čo v oku blízkeho zbadal i maličké smetie a vo svojom brvna nevidel.

Vy, ktorí ste roľníci, pracujete od svitu do tmy, často sa až upracujete a práca vaša jednako nenesie toľko úžitku, ako by mala niesť. Raz slnce a vietor dávali sa na vandrovníka. Cez plecia mal prehodený plášť a kráčať si bezstarostne. I vraví slnce: Počuj, vetre, stavme sa, kto z nás prvý dostane dolu vandrovníkov plášť z jeho pliec. Dobré, odvetil vietor a prvý proboval šťastie. Dul šialene, ale čím viac sa namáhal, vandrovík tým viac sa krčil do plášťa. Potom, vidiac, že už prehral, prestal a kým oddychoval, slniečko zasvietilo až radosť. Tu vandrovník najprv len sa usmieva, ale keď už i pot vystúpil na čelo, veru plášť shodil. Slnko, keď vyhralo, ponaučilo vietor – pamätaj kamarát, nikdy nehýbaj tak silou, ako rozumom, lebo rozumom viacej zdoláš. S nami to tiež dopadá podobne často. Čo sa naši sedliaci často nahrádzačia na poli a často darmo. Keby si vedeli šikovnejšie pomáhať rozumom, viac osohu by mali. Bojíte sa rady, ponaučenia? Nebojte sa. Ak vám dobrý človek radí, iste nechce vám zle, nuž vypočujte ho a radte sa tým, čo povedal. Proba nie je strelba. Všetkým uvidíte. Neprijímate po zlomani knihy. V každej knihe je dačo pre vás potrebného užitočného. Niet času? Ba, trocha sa ho vždycky nájde, len ho chytiť za pačesy, aby neutiekol.

Predstavte si ľudia, aká radosť by bola pre vás, keby vaša roľa pri menšej robote

dala viac zrna? Že to není možné? Ba, je. Neraz sa dokázalo, že tam, kde pôdu obrábali múdre, dala viacej úrody, ako roľa, do ktorej sa len zasialo a čakalo, kým nadíde čas žatvy.

Čas je drahý, znajme ho využiť. A život je len vtedy pekný, ak nám poskytuje i radosť. Čo z toho niekto má, keď stále utrmáčaný bedákať musí, že si s ničím nevie rady? Či je to život? Ej, ba veru tak je to, pomôž si človeče, pomôže ti i Pán Boh. Nepusťme sa Boha, zadeľme si rozumne čas, pričíňujme sa, aby boli v ňom i radosť a bude nám dobre.

HOSPODÁRSTVO

Štátna roľnícka škola na Slovensku prijíma prihlášky žiakov na nový školský rok, ktorý začína 1. októbra. S ústavom spojený je statok vo výmere 370 kat. júlár a parnou mlátačou garnitúrou, motorovým pluhom, veľkým chovom koní, hovädzieho pinzgavského dobytku, oší-

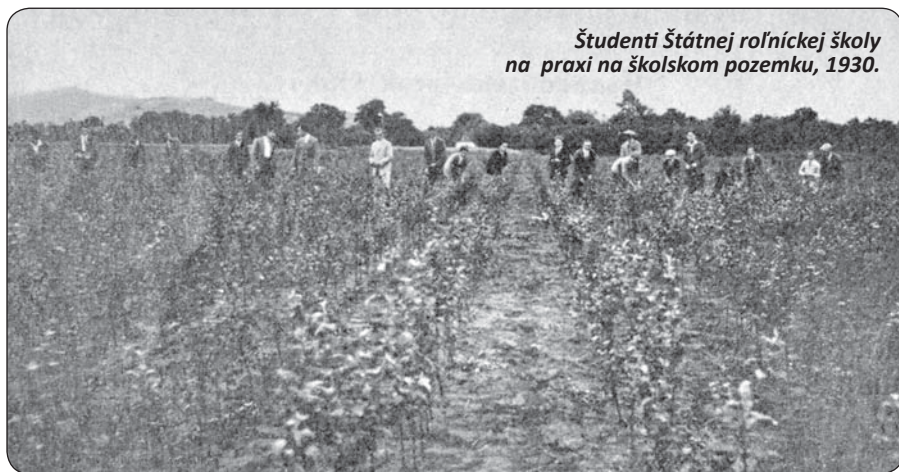
paných a oviec; z hosp. priemyselných závodov a liehovarom, slivovarom, mliekárňou, syrárňou a sušárňou na ovocie. Vedľa toho sú pri škole rozsiahle škôlky ovocné a záhrady, výskumná stanica zemедelská a stanica meteorologická. Pri škole nachádza sa internát, v ktorom sú žiaci za 150 Kč mediálne ubytovanie a stravovanie. Do I. ročníka prijímajú sa žiaci od 15-tich rokov, ktorí majú s rodným prospechom skončenú ľudovú školu, príp. navštevovali i inú odbor. školu. Do II. ročníka z I. roč., lebo absolventi jednoročných a zimných hospodárskych škôl.

Pre synky malých gazdov otvorená bola štátna odborná škola hospodárska (zimná), kde sa vyučuje po 2 zimy od 1. novembra do 30. apríla za tých istých podmienok ako na roľníckej škole.

Prospekty a príp. bližšie zprávy podá riaditeľstvo.

Publikované v pôvodnej verzii, ktorá vyšla 29. mája 1927

Študenti Štátnej roľníckej školy na praxi na školskom pozemku, 1930.



Ovocinárska tradícia Sabinova a okolia 5

-red-, foto archív Boženy Frajkorovej, Antónie Ilkivovej a Krajského múzea v Prešove

Ako už bolo spomenuté v minulom čísle Spravodajcu mesta Sabinov došlo rozhodnutím Povereníctva potravinárskeho priemyslu a výkupu poľnohospodárskych výrobkov došlo v roku 1959 k zlúčeniu oboch národných podnikov Šarišské konzervárne a liehovary, n. p.,



Etiketovanie fliaš so sirupom, okolo r. 1955.

Sabinov a Východoslovenské konzervárne n. p., Košice, pričom sídlom podniku sa stalo mesto Sabinov.

V roku 1960 bol doplnený výrobnostrojový park závodu a rozšírili sa skladovacie priestory. Sortiment výroby tvorili ovocné nátierky, ovocné vína, kompóty, zelenina, drene, pulpy a suskasy. Len v plnom štvrtroku tohto roku sabinovský závod predal do Švédska, Veľkej Británie, NDR, NSR a Švajčiarska výroby za vyše 1,5 milióna korún.

V roku 1963 rozhodnutím Ministerstva potravinárskeho priemyslu sa podnikové riaditeľstvo presťahovalo zo Sabinova do Prešova s názvom Východoslovenské konzervárne n. p., Prešov. Po roku 1963 aj v investičnej výstavbe nastal podstatný obrat. Do roku 1965 boli vybudované tri sklady na celkovej ploche asi 5000 m², čím sa podstatne zlepšila situácia v skladovaní hotových

Pokračovanie na s. 17 »



V popredí riaditeľ závodu Vojtech Sopko, s pracovníkmi, 1953.

Pokračovanie zo s. 16 »

výrobkov a polotovarov. Do výroby sa zaviedli moderné spracovateľské linky. V roku 1967 sabinovský závod z 30 000 ton ovocia a zeleniny vyrobil 20 000 ton vysokokvalitných výrobkov pre domáci a zahraničný trh.

V roku 1966 sa podarilo zakúpiť v Poľsku väčšie množstvo beztlakových kovových tankov a o rok na to sa získali ďalšie



Pracovníčky Východoslovenských konzervárni: kľačiaci Kakalejčíková, stojace zľava Ing. Marta Derfényiová, Otilia Čížeková, Božena Frajkorová, Ema Marková, Michalidesová, 1953.

tanky z českého Pacova. Tým sa zlepšili podmienky na skladovanie väčšieho množstva polotovarov a sukusov čo umožnilo záводу udržať výrobu i v zimných, teda v mimo-sezónnych mesiacoch. V roku 1965 kapacita výroby závodu predstavovala 10 000 ton hotových výrobkov a polotovarov.

V ďalších rokoch bolo spevádzkované stredisko nátierok a kompotáren. Namontovali sa nové výrobné linky. Zlepšila sa tým aj mechanizácia práce, najmä pri výrobe džemov. Rozšíril sa sortiment výrobkov, predovšetkým džúsov a v produktov balených do zmršťovacích fólií.

Dňa 6. decembra 1968 rozhodnutím Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR bol (s platnosťou od 1.1.1969)



Etikety kompotov vyrobené v rokoch 1958 - 1968.



Vpravo ukážky etikiet dokumentujúce pestrý sortiment výrobkov, ktoré sa vyrábali v Sabinove v rokoch 1969 - 1984.

názov národného podniku Východoslovenské konzervárne Prešov zmenený na FRUCONA, n. p., Prešov (od roku 1985 sídlila Frucona, n. p. v Košiciach).

V priebehu uplynulých 30 rokov sa z malého závodu na výrobu lekvárov a marmelád vyvinul moderný závod s dostatočnou



Vpredu skladník Viliam Tomašovič, za ním Jozef Frajkor, okolo r. 1960.

mechanizáciou výrobného zariadenia a so širokým sortimentom výrobkov.

Závod na konci 60-tych rokov vyrába:

- konzervovanú zeleninu a ovocie,
- nealkoholické nápoje a ovocné vína,

Pokračovanie na s. 18 »



Súčasťou podniku bolo i moderné laboratórium, okolo r. 1953.



Administratívni pracovníci závodu.

Pokračovanie zo s. 17 »

- konzumné a limonádové sirupy. Riaditeľmi závodu (resp. podniku) po znárodnení boli:
 - Alexander Husár, 1951,
 - Jozef Géci, 1951,
 - Jozef Lörinc, 1952,

- Vojtech Sopko 1953 – 1954,
 - Ján Drocar 1954 – 1955,
 - Gustáv Bystričan 1955 – 1958
 - Rudolf Sopko 1958 – 1963.
- Začiatkom 60-tych rokov 20. storočia nastupuje do závodu pani Oľga Malecká, ktorá sa čoskoro stane výrobnou

námestníčkou. S ňou je spojený najväčší rozvoj závodu.

V roku 1972 bol riaditeľom Rudolf Sopko, ekonóm závodu Ján Horváth a vedúci VTÚ Bartolomej Farkaš. «

pokračovanie v ďalšom vydaní



Paralelne s rozvojom sabinovských konzervárni sa v tomto období v Orkucanoch vo veľkých množstvách pestovali ovocné stromčeky na predaj pre región. Nadväzovalo sa tak na masívne pestovanie a vysádzanie rozsiahlych sádov a stromoradií okolo ciest z obdobia 1. ČSR.

Takto sa mala zabezpečiť i surovinná základňa pre sabinovský závod. Aká masová bol produkcia stromčekov v roku 1960 ukazuje tento článok uverejnený v Prešovských novinách:

"30.000

Pred Orkucanami sme zastali. Odbočili sme doľava a niekoľko metrov od hlavnej cesty sme stretli s. Ballu, vedúceho

Šľachtiteľskej aj semenárskej stanice. Starší človek, no živý a bystrý.

– Koľko stromkov sme vypestovali a predali tejto jari? – opakuje našu zvedavú otázku. – Nuž teda ak nasilu chcete, tak do 10. apríla (pozn. 1960) sme ich predali 30.000 kusov. Najviac marhulí a jabloní... No a, keď sme tak v reči, – ukazuje nám na záhon, v ktorom sú útle plánky budúcich stromčekov, – tu máme pripravených 100.000 plánok, ktoré ideme už aj sadiť, neskoršie ich zaštepíme a dodáme na JRD i súkromníkom...

30.000 a 100.000 kusov ovocných stromčekov! Čo k tomu dodať? Vari iba to, že pracovníci stanice majú zlaté ruky a že si ich prácu i jej výsledky vážime!"

R • K
SL • VENSKÉH •
DIVADLA
2 • 2 •



(nl), foto: archív autora

Vážení čitatelia, na úvod dnešného teatrologického seriálu venovaného storočnici slovenského divadla jedno ospravednenie „za chybičku, ktorá se vloudila“ pod fotografiu nového riaditeľa SND Oskara Nedbala v minulom čísle. Samozrejme, že sa nenarodil v roku 1974, ale o 100 rokov skôr ... !

A keď sme už pri ňom, tak si ešte raz priblížme osobnosť umelca, ktorého po odchode riaditeľa Hurta ustanovilo Družstvo SND od augusta 1923 za nového riaditeľa divadla. A to aj napriek tomu, že pôvodne mal byť iba šéfom jeho opery, pretože pro-

ti nemu vystupovali niektorí členovia Družstva aj kultúrnej obce. Vzhľadom na ekonomickú mizériu divadla, bolo nevyhnutné, aby v jeho čele stál človek so zmyslom pre obchod a osobnostným kreditom. A tieto obidva atribúty v sebe Nedbal rozhodne mal. Do Bratislavy prišiel s prvotriednym medzinárodným umeleckým renomé a v ťažkých podmienkach sa energicky pustil do budovania nielen slovenskej profesionálnej opery, operety a baletu, ale aj činohry. A keďže bol predovšetkým hudobník a skladateľ, tak si k spolupráci prizval Janka Borodáča, ktorého dnes označujeme za zakladateľa slovenskej profesionálnej činohry.

Oscar Nedbal sa v Bratislave prejavil ako prvotriedny umelec, ale aj ako organizátor s vodcovskými schopnosťami. A pretože od začiatku svojho riaditeľského pôsobenia cítil v divadle národnostné pnutie, začal okamžite s poslovenčovaním súborov. Okrem už v minulom vydaní spomenutých manželov Borodáčovcov, angažmán do činohry SND ponúkol aj Andrejovi Bagarovi, Jozefovi Kellovi a Gašparovi Arbetovi. Nekompromine trval na spestrení a hlavne

skvalitnení repertoáru, ktorý mal dovtedy (a nielen podľa neho) amatérsku úroveň. Kým v prvom roku jeho riaditeľovania činohra premiérovala dve slovenské inscenácie („Záveje“ od Vladimíra H. Vajanského /10.9.1923/ a Urbaničove „Poklesky“ /15.12.1923/ - pozn. autora), v sezóne 1925/26 to bolo už 12 inscenácií našťudovaných a uvedených v slovenskom jazyku (oproti 19-tim uvedených v češtine). Stále nepomer, ale v porovnaní s nedávnou minulosťou výrazný posun vpred. Ako dramaturgovia sa o tento pokrok zaslúžili Janko Borodáč a historicky prvý slovenský dramaturg Tido J. Gašpar. Vďaka nim sa na plagát činohry stále viac dostávala slovenská klasika i pôvodné hry.

Úsilie o poslovenčenie súboru vyvrcholilo v roku 1925 manifestačným našťudovaním Hviezdoslavovej drámy „Herodes a Herodias“, ktorú mnohí vtedajší teatrológovia považovali za nehrateľnú. Dramaturgicky inscenáciu pripravil Tido J. Gašpar, režijne Václav Jiříkovský, hlavnú postavu kráľa Herodesa stvárnil Janko Borodáč. O jej kvalite svedčí skutočnosť, že ju vedenie divadla vybralo pre

prvé hostovanie SND v Prahe, kde prezentovala reprezentatívnu a repertoárovú náročnosť päťročného divadla.

Tieto prvé kroky profesionalizácie slovenského divadla boli jednoznačne Nedbalovým dielom. Bez neho by ani Jiříkovský, Gašpar ani Borodáč nemali šancu umelecky rásť. Ako obchodník, resp. podnikateľ (dnešným ponímaním manažér) bol však neustále v palbe novinárskej kritiky, ktorá mu vyčítala takmer každé jeho rozhodnutie. Napriek vzostupu úrovne poslovenčenej činohry prešpurský divák nejavil o ňu príliš veľký záujem. V snahe udržať priazeň aspoň časti divákov, vedenie divadla z taktických dôvodov pristúpilo k uprednostňovaniu opery, operety a baletu, ktoré svojou obľúbenosťou zarábali. A tak sa inascenácie kvalitatívne vzráhaúcej činohry dostali do úzadia. Došlo to až tak ďaleko, že Janko Borodáč nazval tento stav „nehostinným“. Kým pred tým hrávala činohra týždenne štyri až päťkrát, teraz jedno.

Borodáč nikdy nepodceňoval úroveň spevoherných predstavení, ale tvrdil, že z ná-

rodného a rečového hľadiska (citujem) „...a to sú dnes položky veľmi závažné, má činohra význam priam horibilný. A tento neutešený, ba priam tragický stav trvá už pridlho!“ Vedenie divadlo argumentovalo faktom, že opera a balet zarábajú divadlu peniaze, o ktoré SND prichádzalo pri prázdnom hľadisku na predstaveniach činohry. Nedbal ako skvelý hudobník skvalitnil repertoár a úroveň hudobných súborov SND a naučil na ich predstavenia chodiť aj nemeckých a maďarských Bratislavčanov. Na hovorené slovo

roka cestovalo po východoslovenskom vidieku. Ani tam návštevnosť nebola o nič lepšia. Príjmy boli katastrofálne nízke a Družstvo ho napokon pre pretrvávajúci deficit odovzdalo na začiatku sezóny 1926/27 do správy súkromnému podnikateľovi a bývalému riaditeľovi Juhočeskej divadelnej spoločnosti Otovi Alferimu.

Keďže riaditeľ Nedbal čelil v tých časoch byrokracii a žabomyším bojom o každú korunu, ťažko sa mohol plnohodnotne sústrediť na poctivú tvorivú divadelnú

„šéf“ - pozn. autora) činohry ambicióznemu Borodáčovi prvé režijné príležitosti na doskách SND. Nezáujem publika ho však ubíjal, ešte viac ho však o energiu pripravovali nezhody s vedením divadla. Dospelo to napokon do takej miery, že rezignoval a v roku 1929 zo SND odišiel...

Na jeho miesto Nedbal 15. augusta 1929 menoval „nášho“ Janka Borodáča. Prvý raz sa na šéfovský post v SND dostáva Slovák. Nacionálne ladená verejnosť prijala tento krok s nadšením...

pomôže divadlu z finančnej mizérie. Táto idea sa realizovala až po jeho odchode, keď vedenie za vhodný priestor vybralo, presnejšie určilo budovu „Živnodomu“ (dnes sídlo bratislavskej Novej scény /pozn. autora/), ktorá bola pôvodne projektovaná ako kino. Objekt ešte pred jeho dokončením stihli prerobiť na provizórne divadlo. Podľa Borodáčových „Spomienok“ mu dominovalo (citujem): „... doslova filigránske javištátiko, bez potrebného technického vybavenia, bez zlatník a predovšetkým so zlou akustikou a vykurovaním“. Prvou premiérou tohto „ľudového divadla“ bola Stodolova hra „Posledná symfónia“ (réžia Ján Borodáč), slávnostne uvedená 15. marca 1930 pri príležitosti 10. výročia SND.

Na prilákanie diváka však nestačil ani repertoár ľahšieho žánru, jednoducho divák nechodil. Zlé podmienky neboli len na javisku, ale aj v hľadisku. Chlad, zlá akustika a žáner banálnych komédií s nízkou textovo úrovňou nelákal. A tak prevádzka druhej bratislavskej profesionálnej scény SND dostala Nedbala do ešte väčších finančných problémov. O rok po jeho otvorení ho vedenie SND pre nerentabilnosť zavrhlo.

Toho sa však už Oskar Nedbal nedomo. Vzťahy v divadle boli viac ako vyostrené, nezhoršoval sa však len finančný deficit, ale aj zdravotný stav veľkého umelca. Aj keď dlhy neboli prioritne spôsobené jeho vinou, nedokázal ich už pokryť ani z vlastných zdrojov. Pre dlžoby mu hrozil súd a tak niekoľko dní pred vianočnými sviatkami z postu riaditeľa SND rezignuje a 24. decembra 1930 v Záhrebe dobrovoľne odchádza z tohto sveta.

Zdroj: Divadelný ústav Bratislava, Mgr. art. Karol Mišovic – REŽISÉR JANKO BORODÁČ VO VÝVINE SLOVENSKEJ ČINOHRY, FDB. cz filmové databázy, archív autora.

Pokračovanie v januárovom vydaní Spravodajcu

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DIVADLO BRATISLAVA

V pondelok 23. februára 1925. V utorok 24. februára 1925. 31 hra v predplatení. Serie B.

L'udové predstavenia pri snižných cenách.

Nedbalov balet:
PRINCEZNA HYACINTA
Choreograf A. VISCUSI.
Dirigent ZD. FOLPRECHT.

Pohostinská hra
MIKE SEDLÁČKOVĚJ a MILOŠA NOVĚHO,
Děnov Nár. div. v Prahe.
PYGMALION
Hra v 3 dejstvách. Andrey Naplav G. B. Shaw. Preložil Karol Mušák. Režisér Miloš Nový a. h.

V stredu 25. februára 1925. 33. hra v predplatení. Serie A.
D. Bazilio. Dva rom. krátk. opery v Sukurečtích.
M. Jansenová a. h.
RIGOLETTO
Opera v 3 dejstv. s premenou od G. Verdiho.
Režisér Zd. Markov. Dirigent J. Vincourek.

Vo štvrtok 26. februára 1925. 32. hra v predplatení. Serie B.
Študentská láska
Opereta v 3 dejstvách. Režisér Zd. Markov. Dirigent J. Vincourek.

V piatok 27. februára 1925 sa nehá.
V sobotu 28. februára 1925. O 2. hodine odpoludnia. Predstavenie pre študenta a vojakov pri snižných cenách.
HUBIČKA
Profesionálna opera v 2 dejstvách s premenou. Kvalitná a ľahká predhra K. Smetany. Režisér Zd. Markov. Dirigent J. Vincourek.

V sobotu 28. febr. 1925. O 7. hod. večer. Premiera. Hráo predplatená.
EVANJELISTA (DER EVANGELIMANN.)
Hudobná dráma v 2 dejstvách a predhre od Vilhama Kienla.
Dirigent: Bedř. Holček. Režisér Zd. Kalml. O G O Y Y

PREDPREDAJ LÍSTKOV pri denných pokladnici od 9. do 1. hod. dopol. a od 3. do 5. hod. odpoľ. v nedeľu a vo sviatok len dopol. a pol hod. pred začiatkom predstavenia.

ČENY MIEST:

Prvé	100	80	60	40	20
Druhé	80	60	40	20	10
Tretie	60	40	20	10	5
Členstvo	1000	800	600	400	200
1. rad	500	400	300	200	100
2. rad	300	200	100	50	25
3. rad	150	100	50	25	10
4. rad	75	50	25	10	5
5. rad	37	25	10	5	2
6. rad	19	10	5	2	1
7. rad	10	5	2	1	0,5

V nedeľu 1. marca 1925. O 2. hodine odpoludnia. O 7. hod. večer.
Slávnostné matiné Srdcovit veselohra
NA polest hosti slovenského vidieku
CYPRENA
Čajkovského balet
LABUTIE JAZERO

Týždenný programový plagát SND z roku 1925.

sa mu to nepodarilo. Riešenie videl v zájazdových šnúrach činohry po slovenskej časti republiky. Ale aj toto ľudsky vyčerpujúce riešenie nebolo finančne výhodné a prevádzkovo udržateľné.

Napriek dobe neprajúcej kultúre, keď SND každú chvíľu hrozí ekonomický kolaps, v Košiciach z iniciatívy samotného vedenia mesta, vzniká v apríli 1924 na Slovensku druhé profesionálne divadlo – „Východoslovenské národné divadlo“ (VND). Mestu po rozpade „Maršky“ už nestačili občasný zájady SND a tak po vzoru Bratislavy iniciatívne vytvorilo Družstvo VND. Záujem o slovenské divadlo v Košiciach bol však katastrofálne nízky a tak na domácej scéne hralo VND iba päť mesiacov v roku, zvyšok

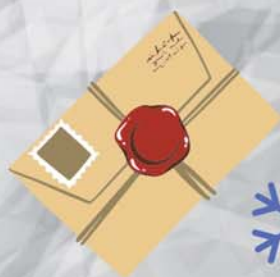
robotu. Preto začiatkom sezóny 1924/25 urobil všetko preto, aby popri Borodáčovcoch dotiahol do SND aj kvalitnú režisérsku osobnosť. A tou už vtedy bol Václav Jiříkovský (1891 - 1942), skúsený tvorca s vyhraneným názorom na tvorbu, v ktorej dominoval kvapilovský impresionizmus a psychologický realizmus.

Jeho režisérská poetika však našla uplatnenie popri náročných tituloch Shakespeara, Mádacha, Ibsena a napokon aj Hviezdoslava, aj v ľahších „zárobkových“ trojuholníkových komédiách. Do SND prišiel s predsvzatím dať mu napriek provizórnym podmienkam punc reprezentačnej scény. A bol to práve on, kto dal ako riaditeľ (v dnešnej terminológii



Režisér Karel Jiříkovský.

Nedbal sa snažil realizovať myšlienku druhého bratislavského divadla, ktoré by fungovalo pod záštitou SND a v ktorom by práve činohra mala väčší priestor. S touto myšlienkou prišiel ešte Jiříkovský. Ten divadlo plánoval otvoriť v severovýchodnej časti Bratislavy, kde vtedy žila väčšina slovenského a českého obyvateľstva s predpokladom, že jeho zvýšený záujem pomôže



Vianočná pošta



Milé deti, malé aj veľké.

Tešíte sa na Vianoce? My áno.

Preto sme sa rozhodli, že troška Ježiškovi pomôžeme. Každý rok sa niektoré listy pre neho zapotrošia. Aby sa Vám toto nestalo, napíšte list, prípadne nakreslite obrázok a pošlite ho Ježiškovi od nás. V Kultúrno informačnom centre bude mať Ježiško svoju pobočku. Tam môžete svoj list hodiť do poštovej schránky.



Príďte učas!



Za každý odoslaný list, ktorý označíte svojou adresou dostanete od Ježiška pozdrav a malú pozornosť.



Ježiškova pobočka č. 320 otvorí svoju bránu 1. decembra 2020 na Námestí slobody č. 62 v Sabinove.

Svoj list môžete poslať do stredy 16. decembra 2020 vždy v utorok až piatok od 8.00 h do 16.00 h.



Na vašu návštevu sa teší kolektív Mestského kultúrneho strediska v Sabinove

